

ALTINCI ÇAĞIRIŞ
AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
MİLLİ MƏCLİSİNİN
V SESSİYASI İCLASININ

PROTOKOLU № 47

Milli Məclisin iclas salonu.
23 fevral 2021-ci il.

İclasa Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin Sədri
Sahibə Qafarova sədrlik etmişdir.

İclasda Milli Məclisin 117 deputatı iştirak etmişdir.

Qeydiyyat	(saat 11.09 dəq.)
İştirak edir	96
Yətərsay	83

İclasın gündəliyinə aşağıdakı məsələlər daxil idi:

1. N.A.Səfərovun Azərbaycan Respublikası Məhkəmə-Hüquq Şurasının üzvü təyin edilməsi haqqında.
2. “Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Türkmənistan Hökuməti arasında Xəzər dənizində “Dostluq” yatağının karbohidrogen resurslarının birgə kəşfiyyatı, işlənməsi və mənimsənilməsi haqqında” Anlaşma Memorandumunun təsdiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında.
3. “Normativ hüquqi aktlar haqqında” Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyaya Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Konstitusiyaya qanununun

layihəsi haqqında (üçüncü oxunuş).

4. “Hərbi vəzifə və hərbi xidmət haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (üçüncü oxunuş).

5. Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə (üçüncü oxunuş).

6. Azərbaycan Respublikasının 2005-ci il 28 iyun tarixli 960-IIQ nömrəli Qanunu ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasının ərazisində dövriyyəsi qadağan edilmiş, məhdudlaşdırılmış və nəzarət edilən narkotik vasitələrin, psixotrop maddələrin, habelə Azərbaycan Respublikasının ərazisində idxalına, ixracına, tranzit nəql edilməsinə və istehsalına lisenziya tələb olunan prekursorların siyahıları”nda dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə (üçüncü oxunuş).

7. Azərbaycan Respublikasının 2005-ci il 28 iyun tarixli 961-IIQ nömrəli Qanunu ilə təsdiq edilmiş “Şəxsin cinayət məsuliyyətinə cəlb edilməsi üçün kifayət edən narkotik vasitələrin və psixotrop maddələrin miqdarına, habelə onların külli miqdarına görə siyahıları”nda dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə (üçüncü oxunuş).

8. “Yol hərəkəti haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (üçüncü oxunuş).

9. Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə (üçüncü oxunuş).

10. “Notariat haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Res-

publikası qanununun layihəsi haqqında (üçüncü oxunuş).

11. “Dövlət rüsümü haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (üçüncü oxunuş).

12. “İşsizlikdən sığorta haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (üçüncü oxunuş).

13. “Müəlliflik hüququ və əlaqəli hüquqlar haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (üçüncü oxunuş).

14. Naxçıvan Muxtar Respublikasının Şərur və Sədərək rayonlarının inzibati ərazi bölgüsündə qismən dəyişikliklər edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə.

15. “Bələdiyyələrin əraziləri və torpaqları haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa əlavə edilmiş “Azərbaycan Respublikasında bələdiyyələrin siyahısı”nda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında.

16. Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə.

17. Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə (birinci oxunuş).

18. Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə (birinci oxunuş).

19. “Elektroenergetika haqqında”, “Qaz təchizatı haqqında”, “Su təchizatı və tullantı suları haqqında”, “Sahib-

karlıq sahəsində aparılan yoxlamaların tənzimlənməsi və sahibkarların maraqlarının müdafiəsi haqqında” və “Sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların dayandırılması haqqında” Azərbaycan Respublikasının qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (birinci oxunuş).

20. “Sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların dayandırılması haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (ikinci oxunuş).

21. Azərbaycan Respublikasının Ailə Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə (ikinci oxunuş).

22. Azərbaycan Respublikasının Mülki Prosesual Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə (ikinci oxunuş).

Qeyd. 2020-ci ilin mart ayında Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı COVID-19 koronavirusunun törətdiyi yoluxucu xəstəliyi pandemiya elan etmişdir. Bu pandemiya qarşı ölkəmizdə həyata keçirilən tədbirlərlə əlaqədar Milli Məclisin 22 deputatı plenar iclas salonunun lojasında əyləşdiyinə görə əl qaldırmaqla səs vermişdir.

Aşağıdakı məsələlər müzakirə edilmişdir:

Gündəlik haqqında.

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Sevinc Fətəliyeva, Nigar Arpadarai, Müşfiq Məmmədli, Hicran Hüseynova, Azər Badamov, Ramil Həsən, Əli Məsimli, Zahid Oruc, Müşfiq Cəfərov, Tahir Kərimli, Fazil Mustafa, Cavid Osmanov

Təklif: Gündəlik qəbul edilsin	
Səsvermənin nəticələri	(saat 11.10 dəq.)
Lehinə	98
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	98
Nəticə: Qəbul edildi	

1. N.A.Səfərovun Azərbaycan Respublikası Məhkəmə-Hüquq Şurasının üzvü təyin edilməsi haqqında.

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Razi Nurullayev

Təklif: Qərar qəbul edilsin	
Səsvermənin nəticələri	(saat 11.50 dəq.)
Lehinə	114
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	114
Nəticə: Qəbul edildi	

2. “Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Türkmənistan Hökuməti arasında Xəzər dənizində “Dostluq” yatağının karbohidrogen resurslarının birgə kəşfiyyatı, işlənməsi və mənimlənməsi haqqında” Anlaşma Memorandumunun təsdiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında.

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Sadiq Qurbanov, Səməd Seyidov

Təklif: Qanun qəbul edilsin	
Səsvermənin nəticələri	(saat 12.01 dəq.)
Lehinə	102
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	102
Nəticə: Qəbul edildi	

3. “Normativ hüquqi aktlar haqqında” Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyaya Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Konstitusiyaya qanununun layihəsi haqqında (üçüncü oxunuş).

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Əli Hüseynli

Təklif: Qanun qəbul edilsin	
Səsvermənin nəticələri	(saat 12.04 dəq.)
Lehinə	101
Əleyhinə	0
Bitərəf	1
Səs vermədi	0
İştirak edir	102
Nəticə: Qəbul edildi	

4. “Hərbi vəzifə və hərbi xidmət haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (üçüncü oxunuş).

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Ziyafət Əsgərov, Mələhət İbrahimqızı, Azay Quliyev

Təklif: Qanun qəbul edilsin	
Səsvermənin nəticələri	(saat 12.13 dəq.)
Lehinə	101
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	102
Nəticə: Qəbul edildi	

5. Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə (üçüncü oxunuş).

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Tahir Mirkişili

Təklif: Qanun qəbul edilsin	
Səsvermənin nəticələri	(saat 12.14 dəq.)
Lehinə	101
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	101
Nəticə: Qəbul edildi	

6. Azərbaycan Respublikasının 2005-ci il 28 iyun tarixli 960-IIQ nömrəli Qanunu ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasının ərazisində dövriyyəsi qadağan edilmiş, məhdudlaşdırılmış və nəzarət edilən narkotik vasitələrin, psixotrop maddələrin, habelə Azərbaycan Respublikasının ərazisində idxalına, ixracına, tranzit nəql edilməsinə və istehsalına lisenziya tələb olunan prekursorların siyahıları”nda dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanunu-

nun layihəsi barədə (üçüncü oxunuş).

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Əminə Ağazadə

Təklif: Qanun qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 12.22 dəq.)

Lehinə 102

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 102

Nəticə: Qəbul edildi

7. Azərbaycan Respublikasının 2005-ci il 28 iyun tarixli 961-IIQ nömrəli Qanunu ilə təsdiq edilmiş “Şəxsin cinayət məsuliyyətinə cəlb edilməsi üçün kifayət edən narkotik vasitələrin və psixotrop maddələrin miqdarına, habelə onların külli miqdarına görə siyahıları”nda dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə (üçüncü oxunuş).

Çıxış etmişdir: Sahibə Qafarova

Təklif: Qanun qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 12.23 dəq.)

Lehinə 101

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 2

İştirak edir 103

Nəticə: Qəbul edildi

8. “Yol hərəkəti haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azər-

baycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (üçüncü oxunuş).

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Kamal Cəfərov

Təklif: Qanun qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 12.25 dəq.)

Lehinə 104

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 104

Nəticə: Qəbul edildi

9. Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətlər Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə (üçüncü oxunuş).

Çıxış etmişdir: Sahibə Qafarova

Təklif: Qanun qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 12.26 dəq.)

Lehinə 101

Əleyhinə 0

Bitərəf 1

Səs vermədi 0

İştirak edir 102

Nəticə: Qəbul edildi

10. “Notariat haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (üçüncü oxunuş).

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Nurlan Həsənov

Təklif: Qanun qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 12.27 dəq.)

Lehinə 107

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 107

Nəticə: Qəbul edildi

11. “Dövlət rüsumu haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (üçüncü oxunuş).

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Əli Məsimli

Təklif: Qanun qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 12.29 dəq.)

Lehinə 105

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 105

Nəticə: Qəbul edildi

12. “İşsizlikdən sığorta haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (üçüncü oxunuş).

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Mahir Abbaszadə

Təklif: Qanun qəbul edilsin	
Səsvermənin nəticələri	(saat 12.30 dəq.)
Lehinə	104
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	105
Nəticə: Qəbul edildi	

13. “Müəlliflik hüququ və əlaqəli hüquqlar haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (üçüncü oxunuş).

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Qənirə Paşayeva

Təklif: Qanun qəbul edilsin	
Səsvermənin nəticələri	(saat 12.31 dəq.)
Lehinə	104
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	104
Nəticə: Qəbul edildi	

14. Naxçıvan Muxtar Respublikasının Şərur və Sədərək rayonlarının inzibati ərazi bölgüsündə qismən dəyişikliklər edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə.

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Səttar Möhbəliyev, Cəbi Quliyev, İsa Həbibbəyli

Təklif: Qanun qəbul edilsin	
Səsvermənin nəticələri	(saat 12.42 dəq.)
Lehinə	109
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	110
Nəticə: Qəbul edildi	

15. “Bələdiyyələrin əraziləri və torpaqları haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa əlavə edilmiş “Azərbaycan Respublikasında bələdiyyələrin siyahısı”nda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında.

Çıxış etmişdir: Sahibə Qafarova

Təklif: Qanun qəbul edilsin	
Səsvermənin nəticələri	(saat 12.42 dəq.)
Lehinə	108
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	108
Nəticə: Qəbul edildi	

16. Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə.

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Nurlan Həsənov, Razi Nurullayev, Etibar Əliyev

Təklif: Qanun qəbul edilsin	
Səsvermənin nəticələri	(saat 12.47 dəq.)
Lehinə	109
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	110
Nəticə: Qəbul edildi	

17. Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə (birinci oxunuş).

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Vüqar Bayramov, Razi Nurullayev, Vüqar İskəndərov, Səttar Möhbalıyev, Sevinc Hüseynova, Rəşad Mahmudov, Tahir Mirkişili, Fazil Mustafa

Təklif: Layihə birinci oxunuşda qəbul edilsin	
Səsvermənin nəticələri	(saat 13.10 dəq.)
Lehinə	106
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	106
Nəticə: Qəbul edildi	

18. Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətlər Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə (birinci oxunuş).

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Kamal Cəfərov

Təklif: Layihə birinci oxunuşda qəbul edilsin	
Səsvermənin nəticələri	(saat 13.14 dəq.)
Lehinə	104
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	104
Nəticə: Qəbul edildi	

19. “Elektroenergetika haqqında”, “Qaz təchizatı haqqında”, “Su təchizatı və tullantı suları haqqında”, “Sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların tənzimlənməsi və sahibkarların maraqlarının müdafiəsi haqqında” və “Sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların dayandırılması haqqında” Azərbaycan Respublikasının qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (birinci oxunuş).

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Sadiq Qurbanov, Fazil Mustafa, Razi Nurullayev, Elman Nəsirov

Təklif: Layihə birinci oxunuşda qəbul edilsin	
Səsvermənin nəticələri	(saat 13.32 dəq.)
Lehinə	104
Əleyhinə	1
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	105
Nəticə: Qəbul edildi	

20. “Sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların dayandırılması haqqında” Azərbaycan Respublikası

nın Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (ikinci oxunuş).

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Məşhur Məmmədov, İltizam Yusifov

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda əsas kimi qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 13.35 dəq.)

Lehinə 108

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 108

Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: 1-ci maddə qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 13.40 dəq.)

Lehinə 104

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 1

İştirak edir 105

Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: 2-ci maddə qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 13.40 dəq.)

Lehinə 102

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 102

Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri	(saat 13.41 dəq.)
Lehinə	104
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	104
Nəticə: Qəbul edildi	

21. Azərbaycan Respublikasının Ailə Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə (ikinci oxunuş).

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Hicran Hüseynova, Mələhət İbrahimqızı

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda əsas kimi qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri	(saat 13.44 dəq.)
Lehinə	105
Əleyhinə	0
Bitərəf	1
Səs vermədi	0
İştirak edir	106
Nəticə: Qəbul edildi	

Təklif: 1–6-cı maddələr qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri	(saat 13.47 dəq.)
Lehinə	105
Əleyhinə	0
Bitərəf	1
Səs vermədi	0
İştirak edir	106
Nəticə: Qəbul edildi	

Təklif: 7–11-ci maddələr qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 13.48 dəq.)

Lehinə 104

Əleyhinə 0

Bitərəf 1

Səs vermədi 0

İştirak edir 105

Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 13.48 dəq.)

Lehinə 103

Əleyhinə 0

Bitərəf 1

Səs vermədi 0

İştirak edir 104

Nəticə: Qəbul edildi

22. Azərbaycan Respublikasının Mülki Prosesual Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə (ikinci oxunuş).

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Nurlan Həsənov

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda əsas kimi qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 13.50 dəq.)

Lehinə 100

Əleyhinə 0

Bitərəf 1

Səs vermədi 0

İştirak edir 101

Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: 1-ci maddə qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri

(saat 13.50 dəq.)

Lehinə	99
Əleyhinə	0
Bitərəf	1
Səs vermədi	1
İştirak edir	101
Nəticə: Qəbul edildi	

Təklif: 2-ci maddə qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri

(saat 13.51 dəq.)

Lehinə	100
Əleyhinə	0
Bitərəf	1
Səs vermədi	0
İştirak edir	101
Nəticə: Qəbul edildi	

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri

(saat 13.51 dəq.)

Lehinə	102
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	103
Nəticə: Qəbul edildi	

Azərbaycan Respublikası
Milli Məclisinin Sədri

Sahibə Qafarova

MİLLİ MƏCLİSİN İCLASI

23 fevral 2021-ci il. Saat 11.

Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin Sədri
Sahibə Qafarova sədrlik edir

Sədrlik edən. Xoş gördük, hörmətli həmkarlar, hörmətli media nümayəndələri. Hörmətli deputatlar, xahiş edirəm, qeydiyyatdan keçin.

Qeydiyyat	(saat 11.09 dəq.)
İştirak edir	80
Yetərsay	83

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov, *Milli Məclis Aparatının Milli Məclisin, komitələrin və komissiyaların işinin təşkili şöbəsi müdirinin müavini.*

Qeydiyyatdan 16 nəfər keçmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, yetərsay var və biz iclasa başlaya bilərik.

Hörmətli həmkarlar, gündəlik sizə paylanıb. Xahiş edirəm, gündəliyə münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 11.10 dəq.)
Lehinə	82
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	82
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 16 nəfər səs vermişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, gündəlik qəbul edildi. Gündəmdə, gündəlikdə olan məsələlərlə bağlı kim yazılmaq istəyirsə, buyurun. 10 nəfər çıxış edə biləcək. Sevinc Fətəliyeva, buyurun.

S.Fətəliyeva. Hörmətli xanım Sədr, hörmətli millət vəkilləri. Hər bir cəmiyyətin, dövlətin tərəqqisini sürətləndirən ən mühüm amillərdən biri yüksək səmərəliliyə malik sosial siyasətin həyata keçirilməsidir. Belə vəziyyətdə həm bütöv halda götürülmüş cəmiyyətin özü, həm də onun tərkibini formalaşdıran müxtəlif təbəqələr, ayrı-ayrı fərdlər inkişaf prosesində maraqlı tərəf kimi çıxış edir, eyni zamanda, bu prosesə özünəməxsus töhfələr verməyə çalışaraq, onun davamlı xarakter alması istiqamətində fəaliyyətlərini genişləndirirlər.

Prezident İlham Əliyevin güclü sosial siyasətinin nailiyyətlərindən biri olaraq vətəndaş rifahının təminatı, həssas qruplara qayğının artırılması istiqamətində atılan mühüm addımlar, aparılan uğurlu sosial islahatlar cəmiyyətdə rəğbət ilə qarşılanır və vətəndaşlar arasında məmnunluq hissi yaradır. Düşünülmüş sosial-iqtisadi siyasətin ən mühüm prinsiplərindən biri də ölkənin ümumi inkişafı şəraitində sosial cəhətdən həssas qruplardan olan

insanların etibarlı sosial müdafiə sistemi ilə əhatə olunmasıdır. Sosial sahədə aparılan islahatlar, xüsusən müxtəlif kateqoriyalar üzrə əlilliyə görə təyin edilən sosial müavinətlərin məbləğinin artırılması, birinci dərəcə əlilliyi olan şəxslərə və sağlamlıq imkanları məhdud uşaqlara qulluq edən şəxslərə təqaüdün təsis edilməsi, müharibə səbəbi ilə əlilliyi olan şəxslərə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin təqaüdünün məbləğinin artırılması bu şəxslərin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsinə xidmət edir. Əlillərə münasibət sahəsində sosial siyasət həyatda və cəmiyyətin inkişafında onların fəal iştirak etməsi imkanlarının genişləndirilməsinə, maddi vəziyyətlərinin yaxşılaşdırılmasına yönəldilmişdir.

Son zamanlar əlilliyin müəyyən edilməsi və rəsmiləşdirilməsi proseslərinin elektron sistemə keçirilməsi kimi mütərəqqi addımlar atılmışdır. Əlilliklə bağlı müraciətlərin və əlillik statusu barədə arayışların elektron sistem vasitəsi ilə verilməsi, qanunların icrasının şəffaflaşdırılması istiqamətində atılan addımlar cəmiyyət tərəfindən də müsbət qarşılanır. Lakin vətəndaşların çoxsaylı müraciətlərini nəzərə alaraq, bildirmək istərdim ki, bu gün əlilliyin təmin olunması məsələlərində müəyyən narahatlıqlar ortaya çıxır, bu da mövcud qanunvericilikdə dəyişikliyin edilməsi zərurətini ortaya qoyur. Əlilliyi olan şəxslərin problemlərinin həll edilməsi məqsədi ilə klinik psixoloji, sosial məişət, peşə amilləri və şəxsin reabilitasiya potensialı tibbi sosial ekspert komissiyasında müəyyən olunarkən, xəstəliyin və qüsurun xarakterindən asılı olmayaraq, səhhətində yaranan problem kompleks halda obyektiv surətdə qiymətləndirilərkən hüquqi tərəfdən tənzimlənməsi üçün qanunda bu istiqamətdə mövcud olan boşluqların tezliklə aradan qaldırılmasına böyük ehtiyac var.

Qanuna əsasən əlilliyin ağırlığından asılı olaraq 1-ci, 2-ci və 3-cü dərəcəli əlil...

Sədrlik edən. Çox sağ olun.

Nigar Arpadarai. Hazırlaşsın yuxarıdakı cərgədən Müşfiq Məmmədli.

N.Arpadarai. Hörmətli Sahibə xanım, hörmətli həmkarlar. Hər kəsi salamlayıram və bir mövzunu diqqətinizə çatdırmaq istərdim. Çünki əminəm ki, bir çoxlarınız da bununla üzləşirsiniz. Mövzu nədən ibarətdir. Bu, bizim yaralılarımızın, qazilərimizin üzləşdiyi problemlə bağlıdır. Yəni indiki mərhələdə yaralılarımız müəyyən müəssisələrdən sənədlər almaq üçün, təəssüf ki, növbəyə durmalı olurlar. Bir kağız almaq üçün dəfələrlə eyni yerə gedib-gəlməyə məcburdurlar. Biz hər birimiz bunu o insanlarla görüşlərimizdə görürük, müşahidə edirik. Təbii ki, bütün o qurumlar işlərini prosedur qaydalara uyğun qurublar və hansısa bir kağızın alınması üçün gəlmək lazımdır. Amma düşünürəm ki, indiki mərhələdə biz bunu sistem halına salmalıyıq. Yaralılarımız, qazilərimiz bilməlidirlər ki, dövlət onların qayğısına qalır.

Ona görə mən təklif edərdim ki, bu, “ASAN xidmət” tipli bir sistem halında qurula bilər. Könüllülər ordumuz var ki, həmin o sənədləri yaralılarımızın evlərinə çatdırıb bilərlər, yəni bu baxımdan məsələ önəmli olduğu üçün onu bu kürsüdən də qaldırmaq istərdim. Çünki həmin o yaralılar, qazilər bu sənədləri almaqdan ötrü dəfələrlə gedib-gəlməli deyillər. Ona görə mən elə buradan üzümü həmin aidiyyəti qurumlara tuturam və xahiş edirəm ki, bunun “ASAN xidmət” tipli bir sistem, səyyar sistem kimi qurulması üçün düşünsünlər. Təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun.

Müşfiq Məmmədli, buyurun.

M.Məmmədli. Hörmətli millət vəkilləri. 2020-ci il xalqımızın həyatında çox çətin, həm də çox şərəfli bir il olmuşdur. Bu il öz liderinin dəmir iradəsi ətrafında sıx birləşən xalqımız Qarabağ torpağını işğalçılardan təmizləyərək ərazi bütövlüyümüzü bərpa etdi.

Bu il həm də koronavirus pandemiyası ilə mübarizə və bu mübarizədə Azərbaycan səhiyyəsinin uğurları ilə yadda qaldı. Prezident cənab İlham Əliyevin səhiyyə sisteminin modernləşdirilməsindəki uzaqgörən və strateji addımları, Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın dəstəyi pandemiya ilə mübarizədə dünyaya örnək olan Azərbaycan modelini formalaşdırdı. Hazırda pandemiya ilə mübarizədə çox məsuliyyətli bir dövrə qədəm qoyuruq. Sosial dövlət olaraq vətəndaşların sağlamlığının qorunmasını əsas prioritet kimi müəyyənləşdirmiş Azərbaycanda vaksinasiya prosesi uğurla davam edir. Vaksinasiya prosesinə start vermiş dünya dövlətləri arasında Cənubi Qafqazda ön sırada yer alan Azərbaycan qlobal məkanda inkişaf etmiş ölkələrin vaksinlərin bölüşdürülməsində yol verdikləri eqoizmə və ədalətsizliklərə ölkə Prezidenti səviyyəsində etirazını bildirmişdir. Azərbaycan şovinist millətçiliyə qarşı olduğu kimi, vaksin millətçiliyini də qəbul etmir.

Ən diqqət çəkən məqam ondan ibarətdir ki, Azərbaycan, yuxarıda qeyd etdiyim çətin və böyük fədakarlıqlar, inzibati, iqtisadi resurslar tələb edən proseslərdə uğur qazanmaqla yanaşı, səhiyyə sistemindəki islahatları da davam etdirir. Bu sahədə İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyinin və TƏBİB-in fəaliyyətini xüsusi qeyd etmək istəyirəm. Pandemiya ilə mübarizədə icbari tibbi sığortanın mərhələli tətbiqində xüsusən Gəncə və Sumqayıt kimi böyük şəhərlərdə sığorta tələbatına uyğun şəkildə struktur islahatlarının aparılması böyük ümidlər verir. Bu struktur

islahatlarında köhnə stereotiplərdən uzaqlaşaraq yeni yanaşmaların tətbiqi xüsusi ilə önəmlidir. Bu baxımdan icbari tibbi sığortanın tətbiq edildiyi regionlarda aparılan işlər diqqəti daha çox cəlb edir.

Mən misal olaraq bildirim ki, XIZI rayonunun əhalisinin, o cümlədən tibb işçilərinin çox uzun müddət təcili tibbi yardım maşınlarının, maşın parkının yenilənməsi ilə əlaqədar müraciəti var idi. Qısa müddət ərzində İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyinin rəhbərliyinə müraciət olundu və tez bir zamanda operativ şəkildə əhalinin bu problemi aradan qaldırıldı. Ona görə mən öz seçicilərim, o cümlədən tibb işçiləri adından İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyinin rəhbərliyinə təşəkkür edirəm. Tam əminliklə bildirirəm ki, ölkə rəhbərliyinin qayğısı və dəstəyi ilə Azərbaycan səhiyyəsi pandemiya ilə mübarizədə qalib gələcək və səhiyyə sistemindəki islahatlar uğurla nəticələnəcək.

Sədrlik edən. Çox sağ olun.

Hicran Hüseynova. Buyurun, Hicran xanım.

H.Hüseynova. Hörmətli xanım Sədr, hörmətli həmkarlar, media nümayəndələri. Bu il Xocalı soyqırımının 29-cu ildönümüdür. Xocalı soyqırımını erməni faşistlərinin 200 ildən artıq xalqımıza qarşı tətbiq etdikləri deportasiya və soyqırım siyasətinin ən faciəli səhifəsidir. Bilirik ki, bu faciə nəticəsində 613 nəfər dinc azərbaycanlı qətlə yetirilib. Onlardan uşaqlar, qadınlar, qocalar və eyni zamanda, 487 nəfər dinc sakin ağır yaralanıb və 1275 nəfər girov götürülmüşdür. Ermənilər törətdikləri Xocalı soyqırımını, vandalizmlə, demək olar ki, bütün beynəlxalq hüquq aktlarını pozublar. Bununla bağlı Azərbaycan tərəfindən kifayət qədər çıxışlar, müraciətlər olunub.

Bu sahədə ən vacib fəaliyyətlərdən biri Heydər Əliyev

Fondunun fəaliyyətidir və burada şəxsən Mehriban xanım Əliyevanın özünün və Leyla Əliyevanın təşəbbüsü ilə həyata keçirilən “Xocalıya ədalət!” beynəlxalq kampaniyası nəticəsində bir çox ölkələrin parlamentləri, Amerika Birləşmiş Ştatlarının 22 ştatının icra və qanunvericilik orqanları Xocalı faciəsini qətliam kimi qiymətləndirərək pisləmişlər. Ən vacibi isə odur ki, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı Ermənistanı təcavüzkar, Xocalı faciəsini isə soyqırım kimi tanımışdır.

Lakin bununla yanaşı, hər birimiz bu istiqamətdə öz töhfəmizi verməliyik və mən Milli Məclisin rəhbərliyinə, şəxsən Sahibə xanım, Sizə minnətdaram ki, dəstəyinizlə bizim bir çox dostluq qruplarımız, o cümlədən İsveçrə-Azərbaycan parlamentlərarası dostluq qrupu adından Xocalı soyqırımı – ermənilərin Qarabağda etnik təmizləmə siyasəti haqqında bütün dostluq qruplarının rəhbərlərinə müraciətlər ünvanlanmışdır.

Bizim belə bir təklifimiz var. Yaxşı olardı ki, gələcəkdə Qarabağda gedən quruculuq işləri sırasında Xocalıda soyqırımı hadisəsini ifadə edən xüsusi bir memorial, abidə kompleksi yaradılsın. Bu, çox vacibdir və bizim tariximiz üçün yaxşı bir addım olardı.

Sədrlik edən. Çox sağ olun.

Azər Badamov. Hazırlaşsın yuxarıdakı cərgədən Ramil Həsən. Buyurun.

A.Badamov. Təşəkkür edirəm. Hörmətli Sahibə xanım, hörmətli həmkarlar. Seçicilərimi narahat edən bir məsələni diqqətinizə çatdırmaq istəyirəm. Bu məsələ nəinki mənim seçicilərimi, bütün dağlıq rayonlarda yaşayan insanları narahat edir. O cümlədən dağlıq rayonları təmsil edən deputatların da tez-tez qarşılaşdığı problem olduğunu düşünürəm.

Əvvəlcə qeyd edim ki, 2019-cu ilin may ayından Tarif Şurasının qərarı ilə əhaliyə güzəştli qiymətə satılan təbii qazın limiti 2200 kubmetr müəyyənləşib. “Azəriqaz” İstehsalat Birliyinin məlumatına görə, ölkə əhalisinin 85 faizi tətbiq olunmuş limit həddini keçmir, amma 15 faizi isə 2200 kubmetrdən daha çox təbii qaz istifadə edir. Sual olunur, bu 15 faizdən çox qaz yandıran əhali qrupu kimlərdir? Qaldıracağım məsələ də əhaliyə güzəştli satılan qaza qoyulan limitlə bağlıdır. Dağlıq rayonlarda havalar ilin 7 ayına yaxın soyuq və şaxtalı keçir. Bu da həmin rayonlarda sakinlərin evlərinin isidilməsi müddətinin digər regionlara nisbətən daha uzun olmasını tələb edir. Həm də dağlıq rayonlarda evlərin qızdırılması üçün hər saatına istifadə edilən qazın həcmi də çoxdur. Çünki hava soyuq olduğundan evi qızdırmaq üçün daha çox yanacaq yandırılması tələb olunur. Havalar bir az soyuyan kimi hər birimiz evin isidilməsinin vacibliyini hiss edirik. Dağlıq rayonların sakinləri təqvim ilinin yarısını bu çətinliklə üzləşir və digər regionlardan daha çox yanacaq yandırmışa məcburdurlar. Amma güzəştli qaz limiti tətbiq olunanda bu amil nəzərə alınmayıb və bütün ölkə üzrə eyni yaşama ortaya qoyulub.

Görüşlərimiz zamanı və bizə ünvanlanan çoxsaylı müraciətlərdə bildirirlər ki, evlərdə qaz olduğu halda yandırılan qazın pulunu ödəyə bilmədikləri üçün məcbur olub alternativ yanacaq axtarırlar. Bu da dağlıq rayonların sakinlərini xüsusi çətinliklərlə qarşılaşdırır. Qeyd etdim ki, ölkə əhalisinin 15 faizi qaz limitini aşır. Düşünürəm ki, bu 15 faizin tərkibində dağlıq rayonların əhalisi 10 faizdən də azdır. Bu da böyük rəqəm deyil. Ona görə bu yüksək tribunadan Tarif Şurasından bu rayonlarda yaşayan insanların haqlı narahatlığını nəzərə alıb, mövcud realığı də-

yərləndirərək, tətbiq olunmuş güzəştli qaz limitinin dağlıq rayonlar üçün artırılmasını xahiş edirəm. Təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun.

Ramil Həsən, buyurun.

R.Həsən. Çox sağ olun, hörmətli Sahibə xanım. Dəyərli millət vəkilləri və hörmətli Sədr, bildiyimiz kimi, keçən həftə Azərbaycan təqvimini üçün çox zəngin olmuşdur. Ötən həftə Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyev şəxsiyyət vəsiqələri ilə Türkiyə və Azərbaycan vətəndaşlarının bu ölkələrə sərbəst gediş-gəlişi ilə bağlı Azərbaycan parlamentinin qəbul etmiş olduğu qanunu imzalamışdır və qanun qüvvəyə minmişdir. Eyni zamanda, Azərbaycan–Türkiyə ortaq media platformasının fəaliyyəti ilə bağlı qanun da Azərbaycan Prezidenti tərəfindən imzalanaaraq artıq qüvvəyə minmişdir.

Dəyərli millət vəkilləri, çox önəmli və qiymətli bir məsələni də sizlərlə bölüşmək istəyirəm. 44 günlük zəfər savaşı çərçivəsində, ondan öncə və bu gün də Azərbaycan–Türkiyə münasibətlərinin strateji cəhətdən daha da inkişafı ilə bağlı inanılmaz və misilsiz xidmətlər göstərən, məhz bilavasitə Azərbaycan Prezidenti, Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin və onun qardaşı, Azərbaycanın dostu olan Türkiyə Prezidenti cənab Rəcəb Tayyib Ərdoğanın birgə və bərabər fəaliyyətlərinin çox müsbət və mükəmməl nəticəsidir ki, dünyanın heç bir yerində olmayan tarixi hadisələrin şahidi oluruq. Bunlardan birini sizlərlə bölüşmək istəyirəm. Mən əminəm ki, bu, digər dünya ölkələrində mövcud deyildir.

Türkiyə Respublikasının müdafiə naziri Azərbaycanın şəhid ailəsini ziyarət edərək, şəhid ailəsinə bilavasitə zəng vuraraq onların yanında olduğunu, onlara dəstək verdiyini, sahib çıxdığını ifadə edərək qardaşlığın təcəssümünü bir

daha göstərmişdir. Bu, özü bilavasitə “sizin şəhidiniz bizim, sizin canınız bizim, dərdiniz bizim dərdimiz” mesajının dünya mediasına, dünya ictimaiyyətinə çatdırılması ilə bağlı mükəmməl bir nümunədir. Bu istiqamətdə Azərbaycan Prezidenti, Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin həyata keçirdiyi, müzəffər Azərbaycan Ordusunun uğurla başa çatdırdığı zəfər salnaməsinin sonunda 3 minə yaxın azərbaycanlı şəhidimizin və yaralılarımızın hərtərəfli qayğısı istiqamətində Azərbaycan dövlətinin həyata keçirdiyi siyasətə dəstək olaraq biz də öz üzərimizə düşən mənəvi borcu yerinə yetirmək üçün Azərbaycanla Türkiyə arasında bilavasitə qardaşlığın simvolu olan “tək millət, tək ürək” beynəlxalq platformasının təşəbbüskarı kimi çıxış etmişik. Bu istiqamətdə cənab Prezident İlham Əliyevin qətiyyətli iradəsi və hörmətli Mehriban xanımın inanılmaz humanizm siyasəti nəticəsində Türkiyə Cümhuriyyətində Azərbaycandakı şəhid ailələri, yaralılarımızla bağlı irimiqyaslı humanitar layihənin həyata keçirilməsinə dəstək oluruq. Bu günə qədər Azərbaycan Respublikasının 27 rayon və şəhərlərini əhatə edən, 2 min şəhid və qazi ailəsini öz ağışına alan bu irimiqyaslı layihə hörmətli, dəyərli millət vəkillərimizin hərtərəfli əməyi ilə uğurla başa çatmışdır.

Həmçinin koronavirusdan müdafiə ilə bağlı 40 minə yaxın qoruyucu dəstlərin təqdim olunması və Müdafiə Nazirliyinə bu istiqamətdə lazımi dəstəyin verilməsi prosesi də bu irimiqyaslı qardaşlıq layihəsi çərçivəsində həyata keçirilmişdir. Bu ali tribunadan istifadə edərək, bu istiqamətdə bizə dəstək vermiş Türkiyə Cümhuriyyətinə və onun səfirliyinə dərin təşəkkürlərimi ifadə etmək istəyirəm. Çox sağ olun. Təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun.

Əli Məsimli. Buyurun, Əli müəllim.

Ə.Məsimli. Çox sağ olun, hörmətli Sədr. Prezident İlham Əliyevin 2021-ci il yanvarın 25-də Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyünün, müstəqilliyinin və konstitusiya quruluşunun müdafiəsi ilə əlaqədar əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslərin və şəhid ailələrinin sosial-məişət şəraitinin yaxşılaşdırılması ilə bağlı bir sıra tədbirlər haqqında Sərəncamı bu istiqamətdə geniş planlı işlərin həyata keçirilməsinə rəvac vermişdir. Eyni zamanda, şəhid ailələri ilə görüşlər zamanı bir sıra məqamlar da ortaya çıxdı ki, həmin ailələrin əksəriyyəti aztəminatlı, yoxsul ailələrdir və onların məişət şəraitinin yaxşılaşdırılmasına ehtiyac var. Bununla yanaşı, bir sıra evlər qəzalı vəziyyətdədir. Onu da qeyd edim ki, bu, təkcə Şəkiyə aid olan məsələ deyil, bütövlükdə Azərbaycana aiddir. Bunu kompleks, birdəfəlik həll etməkdən ötrü müəyyən monitorinqlər keçirilsin, eyni zamanda, mətbuatda dərc olunan materiallar da yoxlanmaq şərti ilə bir yerə toplansın və həqiqətən, qəzalı vəziyyətdə olan evlərdə yaşayan şəhid ailələrinin məişət şəraitinin yaxşılaşdırılması istiqamətində sürətləndirilmiş tədbirlər həyata keçirilsin.

İkinci məqam isə müharibə dövründə yaralanmış insanlarla bağlıdır. Hesab edirəm ki, hökumət bu istiqamətdə kifayət qədər fəaliyyət göstərir, onların müalicəsi ilə əlaqədar görülən işləri müsbət qiymətləndirirəm. Amma yəqin ki, haradasa boşluqlar var. Ona görə bizə həmin insanların müalicəsinə kömək etməklə bağlı məktublar gəlməkdədir. Burada yəqin ki, söhbət təkcə müalicəyə köməkdən getmir, hansısa bürokratik əngəllər var, yaxud formalizmlər mövcuddur. Ona görə bunların arasıdırılıb aradan qaldırılmasını, doğrudan da, müalicəyə ehtiyacı olan insanların birbaşa həmin müalicə ocaqlarına çıxışının

rahat, əlçatan formada təmin edilməsi istiqamətində addımların atılmasını vacib hesab edirik. Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Sağ olun.

Zahid Oruc. Hazırlaşsın Müşfiq Cəfərov.

Z.Oruc. Hörmətli Məclis üzvləri. Azərbaycan xalqı qələbədən sonra itirilən bütün tarixi torpaqlara yeni nəzərlərlə baxır. Zəfərə gedən 27 illik uzun yoldan fərqli olaraq İrəvana, Göyçə mahalına, Zəngəzura qayıdış qısa vaxtda mümkün ola bilər. Prezidentin itirilmiş torpaqlara 10 noyabrdan sonra yeni məqsədlər və milli hədəflər kimi yanaşması da bunu sübut edir. Ölkə rəhbərinin ustad Ələsgərin 200 illik yubileyinin keçirilməsinə dair Sərəncamında deyilir: “Azərbaycanlıların əzəli yurdu Göyçə mahalında Ələsgərin qəbirüstü abidəsi ucaldılmışdır. Həmin əzəmətli büst ermənilər tərəfindən dağıdılsa da, milli, mədəni varlığımızın tərkib hissəsinə çevrilmiş o irs yaşamaqdadır”. Həqiqətən də, bir xalqın mədəni varlığının və mənəvi sərvətlərinin qorunub saxlanması qayıdışın birinci şərtidir.

Bu yerdə xatırladaq ki, böyük Üzeyirin, Bülbülün büstləri də Ələsgər kimi öz yurdundan uzaq salınmışdı. Tunc heykəllər də bizimlə birgə 100 illərin döyüşünü aparır. Halbuki Ermənistanın Azərbaycanda doğulan tarixi şəxsiyyətləri sovet generallarıdır və onların nailiyyətləri yalnız söydükləri Stalin məktəbinə məxsusdur. İndi 30 illik ayrılıqdan sonra minlərlə Göyçə sakini müdafiə nazirinə və Qarabağda sülhyaradıcı missiyaya rəhbərlik edən Rüstəm Muradova müraciət edirlər.

Son 3 ayda azad olunan ərazilərin mədəni irsini, dini abidələrini qorumaq adı altında ölkəmizə münasibətini 180 dərəcə dəyişən YUNESKO-dan fərqli olaraq göy-

çəlilər doğulduqları yurdları yalnız insani duyğularla ziyarət etmək istəyirlər.

Rusiya hərbi qüvvələri mandatlarına uyğun olaraq, erməni keşişlərinin Xudavəngə, Kəlbəcər yurduna gəlişinə bələdçilik edir. Halbuki ziyarətçilər içərisində rahib libası altında rütbəli zabitlərin olduğuna heç şübhə yoxdur. Rusiya hərbi kontingenti son 3 ayda bölgədə 1400 hektar ərazini, 443 kilometr yolu, 1361 evi 24453 minadan təmizləyib. Təqdir olunacaq hadisədir. Bizim üçün müqəddəs olan torpaqlara ruzi, bərəkət deyil, minalar əkən “qədim bir xalqın” nazirləri Ermənistandan Xankəndinə qanunsuz və təhlükəli yollarla gəldikləri halda, 10 minlərlə irəvanlı, göyçəli, zəngəzurlu öz tarixi yurdlarına qanuni və minasız yollarla baş çəkmək istəyirlər.

Mən parlament üzvü kimi Göyçə mahalına, sonra Abbasqulu bəyin yurduna getmək istəyirəm. Qoy YUNESKO öz nizamnaməsinə sadıq qalaraq bizim və soydaşlarımızın da əcdadlarının irsinə dönüşünü təmin etsin. Yeri gəlmişkən, belə müraciətlərin sayı artır. Onsuz da sərhədin o biri tərəfində də Rüstəm Muradovun həmkarları keşik çəkir. Əgər humanitar çözümlər axtarılırsa...

Yerdən. *(Eşidilmir.)*

Sədrlik edən. Zahid müəllim, axı digər çıxışçılara vaxt çatmır. 10 saniyə. Cümlənizi bitirin, xahiş edirəm.

Z.Oruc. Əgər humanitar çözümlər axtarılırsa, bizim vətəndaşlarımızın da müraciətlərini təmin etmək siyasi balans yaradardı. Ermənilər bizim qayıdacağımıza əmin olduqları üçün özlərinin olmayan torpaqlara minalar basdırıblar. Amma bizimkilər bilirdilər ki, Göyçə və Zəngəzura dönəcəklər. İndi yüz minlərlə azərbaycanlının pasportunda doğulduqları yer qrafasında bircə söz yazılıb: “indiki Ermənistan”.

Sədrlik edən. Müşfiq Cəfərov. Buyurun.

M.Cəfərov. Hörmətli xanım Sədr, hörmətli millət vəkilləri. Mən iki məsələni diqqətinizə çatdırmaq istərdim. Hər iki məsələ bizim seçicilərimiz olan, kiçik və orta biznesi təmsil edən sahibkarlar tərəfindən qaldırılmışdır. Bu, həm razılıq, həm narahatlıqdır. Yəni razılıq ondan ibarətdir ki, son dövrlər vergi xidmətində, xüsusi ilə elektron vergi xidmətində aparılmış təkmilləşdirmə işlərində kameral yoxlamaların sayı azaldılmışdır, ümumiyyətlə, sərəncamların da, demək olar ki, sayı çox azaldılmışdır. Bu məqama sahibkarlar çox razılıq edirlər. Çünki hər şey elektrondur, elektron şəkildə əgər hər hansı bir şübhə yaranmasa, kameral vergi yoxlaması açılmır, sərəncam qoyulmur. Bu, təbii ki, alqışlanır.

Digər bir məsələ gömrüklə bağlıdır. Bu, sahibkarlar tərəfindən çox böyük narahatlığa səbəb olub, xüsusi ilə də idxal edilmiş məhsulların qiymətinin şişirdilməsi ilə bağlı. Yəqin ki, sosial şəbəkələrdə hər birimiz bu məsələyə rast gəlirik. Min dollara alınmış məhsul qaimə-faktura ilə təqdim olunur. O gömrük orqanları tərəfindən bir tələb kimi qoyulur ki, bu məhsulun qiyməti bazarda 3 min dollardır. Rəsmiləşdirmə 3 min dollar kimi qeyd olunur. Təbii ki, bu zaman sahibkarlar məhkəməyə müraciət edir, burada qiymət artımı baş verir. Bu, təbii bir prosesdir. Əgər bu 3 min dollar kimi rəsmiləşdirilərsə, ən əsas məqam odur ki, burada valyuta axını baş verir. Əgər sahibkar razılaşırsa, razılaşdığı təqdirdə, təbii ki, onun maraqları olur. Artıq min dollara aldığı məhsulu qaimə-faktura ilə 3 min dollar yazdırıb ölkəyə gətirir. Nəticə etibarilə 2 min dolları ölkədən çıxarmış olur və hansısa məqsədlərlə orada biznes yatırımı edir, yaxud əmlak alır. Bu, bəlli olmur. Bu baxımdan, düşünürəm ki, bizim

kifayət qədər çox yaxşı bir məcəlləmiz – Gömrük Məcəlləsi var. Orada 17-ci maddədə göstərilir ki, bu proses sövdələşmə üsulu ilə aparılmalıdır. Ancaq növbəti üsullara müraciət olunmadan birbaşa ehtiyat üsuluna keçid alınır. Mən ümid edirəm ki, Dövlət Gömrük Komitəsi bu işdə çox ciddi dönüş yaradacaq, vergilərlə bağlı olduğu kimi, gömrüklə də bağlı razılığımızı bildirəcəyik. Diqqətinizə görə sağ olun.

Sədrlik edən. Sağ olun.

Bundan sonra 3 nəfər çıxış edəcək. Tahir Kərimli, bu yurun.

T.Kərimli. Təşəkkür edirəm. Hörmətli Sədr, hörmətli deputatlar, Nigar xanım artıq “ASAN xidmət”lə bağlı məsələyə bir qədər toxundu. Yadımdadır, 1994-cü ildə yaralanan qazilərimiz, veteranlar üçün 3 il vaxt lazım oldu ki, onlar status alsınlar, vəsiqə ilə təmin olunsunlar. Ona görə də mən təklif edirəm ki, dərhal respublikanın bütün ərazilərindən minlərlə insanın Bakıya gəlməsinə ehtiyac olmadığı üçün və bunu sürətləndirmək imkanları olduğuna görə regional şöbələr, komissiyalar yaradılsın, statuslar müəyyən edilərək həmin qazilərə, veteranlara yerindəcə daha yaxın məsafədə vəsiqələr verilsin.

Eyni zamanda, biz Azərbaycanda yaşayan bütün xalqların, doğrudan da, dəmir yumruq kimi birləşdiyini gördük, hiss etdik. Bu xalqlardan biri haqqında danışmaq istəyirəm. Bu da bizim canı canımızdan, qanı qanımızdan olan axısqa türkləridir. Onlar Birinci Qarabağ döyüşlərində də, indi də şəhidlər verdilər, aslan kimi döyüşdülər. Onların nümayəndələri təkcə Saatlı rayonunda deyil, mənim yaşadığım Ağsu rayonunda da var. Ona görə də onlara çox minnətdarlığımı bildirirəm və demək istəyirəm ki, Qazaxıstanda onlar pasportlarında azərbaycanlı kimi

qeyd olunub yaşayırlar və onların nümayəndəsi Ziyəddin Həsənov artıq Qazaxıstan parlamentinə deputat seçilib. Onu da ürəkdən təbrik edirəm. Hesab edirəm ki, bu insanlar qarşısında, bu xalq qarşısında vəfa borcumuz var.

İkinci bir məsələ. Mən Azərbaycanda futbol haqqında narahatlığımı bildirmək istərdim. Güclülər komandasında cəmi 9 futbol komandası var. Bunlardan biri Qəbələdir. Digərləri hamısı Bakıdadır. Bu, necə Azərbaycan çempionatı oldu? Bu ki Bakı çempionatıdır. Bir də eşitdiyimə görə onları ancaq SOCAR maliyyələşdirir. Hanı başqa güclü, böyük təşkilatlar?

Niyə rayonlarda uşaq futbolunu, gənclər futbolunu inkişaf etdirmirlər? Elə Ağsu rayonunda “Ağsu Siti” komandası 2018–2020-ci illərdə regional turnirlərdə qalib gəlib. Amma onlar yuxarı liqaya keçə bilmirlər. Çünki yuxarı liqadan bir komanda da çıxmır, elə yerində sayır. “O olmasın, bu olsun” filmində qadın necə pilləkənlərdə fırlanır, elə bunlar da, uduzan da, udan da yerində qalır. Nə uduzan, axırını yer tutan aşağı liqaya keçir, nə də udan aşağı liqadan yuxarı liqaya qalxır. Azərbaycan futbolu da yerində sayır.

“Ağsu Siti” komandası haqqında dedim. Orada böyük stadion var. Yerlərimizdə olimpiya kompleksləri tikilib. Biz onların şəklinə baxırıq? Neçə min manata icarəyə verirlər. Ağsunun komandaları gedib Göyçayda, Kürdəmirdə və digər yerlərdə məşq edirlər. Mən 50–55 il bundan əvvəl məhəllə futbolunda özüm də komandada oynamışam. Xatırlayıram, rezin topla oynayırdıq, orada ayağımı şüşə də kəsib. O uşaqlıq yangısı ilə deyirəm ki, uşaq futbolunu, gənclər futbolunu məhv etməyin, Azərbaycan futbolunu məhv etməyin. Bu, bizim gələcəyimizdir, həm maliyyədir, həm sağlamlıqdır, həm də sağlam həyat

tərzidir. Mən Gənclər və İdman Nazirliyi, “Neftçilər” klubu və digər rəhbərliyin çoxu ilə də danışışam. Artıq, həqiqətən, həyəcan təbili çalmaq lazımdır...

Sədrlik edən. Sağ olun.

Fazil Mustafa. Hazırlaşsın Cavid Osmanov.

F.Mustafa. Hörmətli xanım Sədr, hörmətli millət vəkilləri. Burada futbolla bağlı danışıldı, amma biz bu məsələni təsadüfən qaldırmırdıq ki, Azərbaycanda ictimai rəyə, ümumiyyətlə, əhəmiyyət verilməsi ənənəsi çox aşağı səviyyədədir. Siz təsəvvür edin, məsələ qaldırdıq ki, qapalı idman zalları açılmalıdır. Kiminsə vecinə deyil. Toy-ların keçirilməsi tənzimlənməlidir. İnsanın problemi, bu problem çözülməlidir. Çözülmə ilə bağlı heç kimdən reaksiya almırsan, heç kimin vecinə deyil ki, bu, əhalidə narazılıq, böyük problemlər yaradır. İş yerlərinin açılmasından, insanın yoxsullaşmasından söhbət gedir. Ona görə də bu məsələləri həll etmək artıq ciddi bir müşkülə çevrilib. Deyildi, burada ən ali tribunadan qaldırıldı, heç olmasa, yığışın, deyin ki, bunu açmaq məqsədəuyğun deyil, istəmirik. İstəyirik ki, əhali yoxsullaşsın. Nə olar ki? İstəyirik ki, yüzlərcə idman zalı sıradan çıxsın, əhalinin artımı azalsın. Ümumiyyətlə, Azərbaycanda bu il demoqrafik vəziyyət çox böyük təhlükədədir. Buna heç cavab da, əks-cavab da verənlər yoxdur. Ona görə də bu məsələ hamını çox ciddi şəkildə narahat etməlidir.

Digər tərəfdən, Sahibə xanım, Sizin təşəbbüsünüzlə bizdə çox yaxşı bir ənənə davam edir. Bu gün Azərbaycan-İordaniya işçi qrupunun təmsilçisi kimi görüşəcəyik. Xocalı soyqırımını ilə bağlı Azərbaycana dəstək verən bütün dövlətlərin parlamentlərinə bir minnətdarlıq müraciəti edəcəyik, onlarla söhbətlərimiz olacaq. Bu ənənə başqa formada da olmalıdır. Azərbaycanla bağlı harada yaxşı bir

söz deyilirsə, mütləq parlamentlərarası işçi qrupu səviyyəsində ən azı şərait yaradılmalıdır ki, bu cür minnətdarlıq bildirilsin. Çünki bu, bizim üçün vacibdir.

Bir də, aktual məsələlərdən biri İslam Universiteti ilə bağlıdır. Təhsil Nazirliyi onun 2013-cü ilə qədər olan diplomlarının tanınmasında problem yarandığını bildirib. Təhsil Nazirliyi hüquqi cəhətdən haqlıdır. Amma bu, problemdirə, tələbənin günahı deyil ki, burada oxuyub. İndi tələbə lazımı sənədləri ala bilmədiyinə görə magistraturaya, doktoranturaya daxil ola bilmir. Məhkəməyə fərdi qaydada müraciət edəndə orada bu məsələyə baxırlar. Amma hər kəs fərdi qaydada müraciət etməklə bu proses nə qədər çəkkər?

Azərbaycanda hüquq ənənəsinə ciddi yanaşmaq lazımdır. Tutaq ki, Ali Məhkəmənin Plenumu yığışır, – konkret 500 nəfər vətəndaşın problemi, – bununla bağlı konkret hüquqi qərar çıxarır ki, məsələ hansı formada həll olunmalıdır. Vəssalam, ona da presedent olaraq, əsaslanaraq məsələ həllini tapır, yaxud Konstitusiyaya Məhkəməsi səviyyəsində həll olunur.

Azərbaycanda Azərbaycan dövlətinin altında basdırılan bir cəhalət minası var. Qarabağda basdırılan minalar onun yanında boş şeydir. Bir gün o partlayanda Azərbaycanın nə qədər böyük bir fəlakət yaşayacağını görəcəyik. Ona görə də bu ixtisaslı kadrların yetişməsinə yardım etmək lazımdır.

Sədrlik edən. Sağ olun. Fazil müəllim, Siz qeyd etdiniz ki, stadionların bağlanması və sair ilə heç kim maraqlanmır. Ancaq düşünürəm ki, operativ qərargah mütəmadi olaraq cəmiyyətə məlumat verir. Əsas səbəb də pandemiya. Ona görə onlar bağlıdır.

Cavid Osmanov, buyurun.

C.Osmanov. Təşəkkür edirəm, xanım Sədr. Hörmətli Sahibə xanım, hörmətli həmkarlarımız. Bildiyiniz kimi, ötən il sentyabr ayının 27-də başlanan və 44 gün davam edən Vətən müharibəsi Azərbaycanın parlaq qələbəsi ilə başa çatdı. Heç şübhəsiz, o qələbənin müəllifi müzəffər Ali Baş Komandanımız İlham Əliyevdir. Cənab Prezidentin rəhbərliyi ilə rəşadətli ordumuz döyüş meydanında erməni silahlı qüvvələrini darmadağın etməklə, eyni zamanda, dünya erməni faşizminə qalib gəlməyimizi təmin etdi. İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan həm diplomatik müstəvidə, həm də informasiya müharibəsində bu savaşı tam qələbə ilə başa vurdu.

Bu gün Ermənistanın daxilində baş verən hadisələr və xüsusi ilə də Ermənistana vaxtı ilə başçılıq edən xunta rejiminin rəhbərləri ətrafında birləşən müxalifətin bir neçə gün bundan əvvəl xalqı davamlı şəkildə itaətsizliyə, xaosa dəvət etməsi Ermənistanın içində olan siyasətin mərkəzində məhz terrorçuluq, faşizm siyasətinin, itaətsizliyin və revanşist qüvvələrin bir daha fürsətdən istifadə edib, hakimiyyətə gəlmək məqsədi daşdığına göstərir.

Çox maraqlıdır, həmin qərar verildəndən, erməni müxalifətinin birgə bəyanatından sonra Azərbaycanda da özünü milli şura adlandıran və əslində, bütün fəaliyyətini antimillə ruhda həyata keçirən AXCP sədrinin də elə həmin ərəfədə Azərbaycan gəncliyinə müraciəti və ölkədə itaətsizliyə dəvət etməsi bir daha özünü bir fakt kimi sübut edir ki, həm antimillə şuranın üzvləri, həm də Ermənistanadakı xunta rejiminin rəhbərləri eyni mənbədən qidalanırlar, eyni yerdən, eyni tezlərdən çıxış edirlər. Eyni zamanda, daxilədəki həmin qüvvələr Azərbaycanla qardaş Türkiyənin daha yaxın olmasından narahatlıq hissi keçirir

və müxtəlif vasitələrlə çalışırlar ki, iki ölkə arasında olan bu qardaşlıq münasibətlərinə xələl gətirsinlər.

Əlbəttə, mən bir daha birmənalı olaraq, xalqımıza və Azərbaycan gəncliyinə səslənirəm ki, belə əsassız iftiralara, çağırışlara uymasınlar. Çünki Azərbaycan xalqı Vətən müharibəsində birlik nümayiş etdirdi. Bu birlik göstərdi ki, biz cənab Prezidentimizin ətrafında sıx birləşməklə daha güclü, daha qüdrətli Azərbaycan qura biləcəyik. Təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Sağ olun. Müzakirələr bitdi. Yazılan deputatlar, xahiş edirəm, çıxışlarınızı yazılı surətdə katibliyə verə bilərsiniz.

Hörmətli həmkarlar, indi biz gündəliyin məsələlərinə keçirik. Bu gün 22 məsələni müzakirə edəcəyik.

Hörmətli deputatlar, gündəliyin 1-ci məsələsi Azərbaycan Respublikası Məhkəmə-Hüquq Şurasının üzvünün təyin edilməsi haqqında Milli Məclisin qərar layihəsidir. Bildiyiniz kimi, “Məhkəmə-Hüquq Şurası haqqında” Qanunun 6-cı maddəsinə görə, şuranın bir üzvü Milli Məclis tərəfindən təyin edilir. Ötən 5 il ərzində Milli Məclisin deputatı, Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin sədri hörmətli Ziyafət Əsgərov Məhkəmə-Hüquq Şurasında Milli Məclisi layiqincə təmsil etmişdir. Bu mühüm vəzifədə uğurlu fəaliyyətinə görə mən Ziyafət müəllimə hamımızın adından təşəkkürümüzü bildirirəm.

İndi isə, hörmətli həmkarlar, biz rotasiya qaydasında növbəti müddət üçün Məhkəmə-Hüquq Şurasının yeni üzvünü təyin etməliyik. Bu vəzifəyə həmkarımız hörmətli Nizami Səfərovun namizədliyi irəli sürülmüşdür. Nizami müəllim tanınmış alim və praktikdir, hüquq elmləri doktorudur. Hüquq məsələlərinə dair bir sıra monoqrafiya və məqalələrin müəllifidir, ikinci dərəcə dövlət müşaviridir.

Nizami Səfərov 1989–1994-cü illərdə Azərbaycan Elmlər Akademiyasının Fəlsəfə və Hüquq İnstitutunun elmi işçisi, şöbə müdiri olmuş, Ədliyyə Nazirliyi sistemində müxtəlif vəzifələrdə işləmişdir. Nizami müəllim 1994–2019-cu illərdə Milli Məclis Aparatında çalışmış, 20 ildən artıq dövrdə İnzibati və hərbi qanunvericilik şöbəsinin müdiri olmuşdur. 2020-ci ilin fevralında o, VI çağırış Milli Məclisin deputatı seçilmişdir. Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin, Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin, İntizam komissiyasının üzvüdür.

Mən hesab edirəm ki, Nizami Səfərovun biliyi, bacarığı və səriştəsi Məhkəmə-Hüquq Şurasının üzvü kimi ona həvalə ediləcək vəzifənin öhdəsindən gəlməsinə kömək edəcəkdir.

Hörmətli həmkarlar, namizəd barəsində sualı, sözü olan varmı?

Yerdən. *(Eşidilmir.)*

Sədrlik edən. Təşəkkür edirəm. Onda biz məsələni...

Yerdən. *(Eşidilmir.)*

Sədrlik edən. Kim yazılıb? Razi Nurullayev. Buyurun, Razi müəllim.

R.Nurullayev. Təşəkkür edirəm. Hörmətli Sahibə xanım, hörmətli deputatlar. İlk öncə deputat həmkarım Nizami Səfərovu Məhkəmə-Hüquq Şurasının üzvü təyin olunması ilə bağlı təbrik edirəm.

Hörmətli Sədr, söz almağımın bir səbəbi var. Təhqiqat və ibtidai istintaq məsələlərinin çox ciddi islahatlara ehtiyacı olduğunu bildirmək istəyirəm. Əksər qanunsuzluqlar bu mərhələdə baş verir və çoxlu şikayətlər var. Hörmətli Nizami müəllim, mən Sizdən bu məsələyə qəti və əsaslı yanaşma ortaya qoyulmasını xahiş edirəm. Bu mərhələdə

minlərcə insan bədbəxt edilir, haqlı haqsız olur, qurban olan şəxs ikinci dəfə qurbana çevrilir və artıq onların gələcəyə ümidi itir.

Hörmətli Nizami müəllim, Məhkəmə-Hüquq Şurasının üzvü kimi bu məsələlərə xüsusi diqqət ayırmağınızı xahiş edirəm. Sizə böyük uğurlar arzulayıram.

Sonda, mən hörmətli həmkarım Fazil Mustafanın İslam Universiteti ilə bağlı dediyi fikirlərə tam şərikəm və düşünürəm ki, Konstitusiyaya Məhkəməsi bununla bağlı bir presedent hüququ yaratmalıdır. Təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Sağ olun.

Hörmətli həmkarlar, biz məsələni səsə qoyuruq. Xahiş edirəm, münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 11.50 dəq.)
Lehinə	92
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	92
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 22 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qəbul edildi. Nizami müəllim, biz Sizi təbrik edirik, Sizə uğurlar arzulayırıq.

Hörmətli həmkarlar, indi isə biz gündəliyin 2-ci məsələsinə keçirik və bu məsələ “Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Türkmənistan Hökuməti arasında Xəzər dənizində “Dostluq” yatağının karbohidrogen resurslarının birgə kəşfiyyatı, işlənməsi və mənimsənilməsi haqqında” Anlaşma Memorandumunun təsdiq edilməsi barədə qanun

layihəsidir. Bildiyiniz kimi, “Normativ hüquqi aktlar haqqında” Konstitusiyaya Qanununun 70.3-cü maddəsinə görə, dövlətlərarası və Azərbaycan Respublikasının qanunlarından fərqli qaydalar nəzərdə tutan hökumətlərarası müqavilələrin təsdiq və ləğv edilməsi barədə qanun layihələrinə Milli Məclisdə bir oxunuşda baxılır və bu qanun layihəsi də bir oxunuşda baxılıb qəbul ediləcəkdir. Məsələyə dair məlumat vermək üçün mən Təbii ehtiyatlar, energetika və ekologiya komitəsinin sədri Sadiq Qurbanova söz verirəm. Sadiq müəllim, buyurun.

S.Qurbanov, *Milli Məclisin Təbii ehtiyatlar, energetika və ekologiya komitəsinin sədri.*

Çox sağ olun, dəyərli Sahibə xanım. Hörmətli millət vəkilləri, məlum olduğu kimi, yanvarın 21-də Aşqabad şəhərində “Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Türkmənistan Hökuməti arasında Xəzər dənizində “Dostluq” yatağının karbohidrogen resurslarının birgə kəşfiyyatı, işlənməsi və mənimsənilməsi haqqında” Anlaşma Memorandumu imzalanmışdır. İmzalanma mərasimində videokonfrans formatında Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev və eyni zamanda, Türkmənistan Prezidenti Qurbanqulu Berdiməhəmmədov iştirak etmişlər. Qeyd edirəm ki, anlaşma memorandumu beynəlxalq hüquq normaları əsasında tərtib olunmuş tərəflər arasında həyata keçiriləcək layihələrin prinsiplərini müəyyən edir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Konstitusiyanın 96-cı maddəsinə və 109-cu maddəsinin 17-ci bəndini rəhbər tutaraq, sözügedən anlaşma memorandumunun təsdiq edilməsi barədə qanun layihəsini təsdiq üçün Milli Məclisə təqdim etmişdir. Qanun layihəsi komitəmizdə 2021-ci il fevralın 18-də baxılmış və müzakirəyə tövsiyə edilmişdir.

Hörmətli millət vəkilləri, anlaşma memorandumuna əsasən “Dostluq” adlandırılan, bizim tərəfimizdən “Kəpəz”, digər tərəfdən “Sərdar” yatağı hələ sovetlər dövründə Azərbaycanın geoloqları və neftçiləri tərəfindən kəşf edilmişdir. Bu yataq Azərbaycan və Türkmənistan sektorlarının kəsişməsində yerləşdiyi üçün ona “Aralıq” adı verilmişdir.

Xüsusi vurğulamaq istərdim ki, anlaşma memorandumunun imzalanması Azərbaycanın 44 günlük Vətən müharibəsi qələbəsindən və Cənub Qaz Dəhlizi layihəsinin uğurla həyata keçirilməsindən sonra ölkəmizin enerji siyasətində atdığı çox önəmli bir addımdır. Nəzərə alınmalıdır ki, bu addım Xəzər dənizində iki dövlət arasında ortaqla bağlı ilk fəaliyyətdir və o, yaxın gələcəkdə reallaşacaq layihələr üçün siyasi və hüquqi əsaslar yaradacaq.

Prezident İlham Əliyev imzalanma mərasimindəki çıxışında bu sənədi tarixi sənəd adlandıraraq qeyd etmişdir ki, Azərbaycan və Türkmənistan ilk dəfə olaraq Xəzər dənizindəki yatağın mənimsənilməsi üzrə birgə işə başlayır və bu, ölkələrimizi və xalqlarımızı daha da yaxınlaşdıracaq, onlara xeyir gətirəcəkdir.

Müzakirəyə çıxarılmış anlaşma memorandumunun mətni ilə bağlı ilk öncə onu qeyd etmək istərdim ki, o, Xəzər dənizinin hüquqi statusu haqqında 2018-ci il 12 avqust tarixli Konvensiyanın müddəalarını, bu sahədə beynəlxalq hüququn prinsip və normalarını, BMT-nin Nizamnaməsinin müvafiq maddələrini əsas tutur, Xəzər dənizinin ətraf mühitin təhlükəsizliyi və mühafizəsi sahəsində beynəlxalq sənədlərə, norma və standartlara riayət edilməsinin vacibliyini vurğulayır. Memorandumda yataqla bağlı tərəflərin suveren hüquqlarının həyata keçirilməsi, Xəzər dənizinin

dibinin və təkinin mineral resurslarının işlənməsi sahəsində tərəflər arasında qarşılıqlı-faydalı əməkdaşlığın vacibliyi, karbohidrogen resurslarının kəşfiyyatı, işlənməsi və onun beynəlxalq bazarlara nəqli ilə layihələrin birgə icrasına hazırlıqlar kimi müddəalar əksini tapır. Bu müddəalarda xarici investisiyaların səmərəli və qarşılıqlı fayda şəklində cəlb olunmasında tərəflər maraqlı olduqlarını öz üzərlərinə götürürlər. Memoranduma əsasən tərəflər “Dostluq” yatağının resurslarının birgə kəşfiyyatı, işlənməsi və mənimsənilməsi məqsədi ilə digər təsərrüfat, iqtisadi fəaliyyətlərə olan suveren hüquqların həyata keçirilməsindən çıxış edirlər.

Sənədin bizim ölkə üçün çox vacib olan müddəalarından biri “Dostluq” yatağından çıxarılacaq və beynəlxalq bazarlara ixrac ediləcək karbohidrogen resurslarının daşınmasının Azərbaycanın mövcud nəqliyyat-tranzit sistemlərindən istifadəsi ilə, rəqabət qabiliyyətinin şərtləri əsasında beynəlxalq neft-qaz sənayesində qüvvədə olan normalara, praktikaya uyğun həyata keçirilməsinin nəzərdə tutulmasıdır. Bu kontekstdə tərəflər enerji resurslarının beynəlxalq bazarlara nəqli sahəsində ən səmərəli əməkdaşlıq formalarından istifadə edəcəkdir. Memorandumun 3-cü maddəsində nəzərdə tutulduğu kimi, “Dostluq” yatağının karbohidrogen resurslarının birgə kəşfiyyatı, işlənməsi və mənimsənilməsi üzrə tərəflər arasında əməkdaşlığı tənzimləyəcək hökumətlərarası ayrıca bir saziş hazırlanacaq və bağlanacaqdır.

Sənədlə əlaqədar təqdimatımı yekunlaşdıraraq, bildirmək istərdim ki, bu yataqla bağlı iki ölkə arasında aparılan danışıqların tarixinin 25 ildən artıq olduğunu xüsusi qeyd etmək lazımdır. Yatağın birgə istifadəsi təklifini ilk dəfə Azərbaycan tərəfi irəli sürmüşdür və bu gün bu təklif

reallaşır. Çoxillik və çoxtərəfli işin nəticəsi olan bu hökumətlərarası sənəd iki ölkə arasında enerji sahəsində əməkdaşlığın və qarşılıqlı anlaşmanın möhkəmlənməsinə, növbəti layihələrin həyata keçirilməsinə, Xəzər regionunda beynəlxalq əməkdaşlığın, tərəfdaşlığın inkişafı üçün əlverişli şəraitin yaradılmasına xidmət edəcəkdir. Bu deyilənləri nəzərə alaraq, qanun layihəsinə səs verməyinizi xahiş edirəm. Diqqətinizə görə sağ olun.

Sədrlik edən. Sadiq müəllim, ətraflı məlumatla görə çox sağ olun. Qanun layihəsinə Beynəlxalq münasibətlər və parlamentlərarası əlaqələr komitəsində də baxılıb. Səməd müəllim, xahiş edirəm, Siz də məlumat verin.

S.Seyidov, Milli Məclisin Beynəlxalq münasibətlər və parlamentlərarası əlaqələr komitəsinin sədri.

Çox sağ olun, hörmətli xanım Sədr. Hörmətli həmkarlar, bu anlaşma memorandumu haqqında Sadiq müəllim ətraflı məlumat verdi. Mən də hörmətli həmkarlarımdan diqqətinə çatdırıram ki, komitəmizdə o, geniş və ətraflı müzakirə olunub. Sözünlə əsl mənasında tarixi əhəmiyyət kəsb edən bir anlaşma memorandumunu həm Sadiq müəllim, həm biz, həm də burada çıxışa yazılan həmkarlarımız qiymətləndirəcəkdir. Buna ən yüksək səviyyədə qiyməti isə cənab Prezident öz çıxışında verib.

Burada bir neçə vacib məqam var. Mən istəyirəm ki, onları həmkarlarımdan diqqətinə çatdırım. Bu, cənab Prezidentin çıxışında da öz əksini tapıb və hesab edirəm ki, bizim üçün həddindən artıq vacib olan bir məsələdir. Birincisi, bu, uzun illər ərzində Azərbaycan–Türkmənistan münasibətlərinə xüsusi töhfə gətirən bir anlaşma kimi qiymətləndirilməlidir və bunu birmənalı qəbul etmək lazımdır. Bu, diplomatik nöqtəyi-nəzərdən Azərbaycanın, o cümlədən Türkmənistanın böyük bir uğurudur və bu

uğur bu gün həm Xəzər dənizində, həm də, ümumiyyətlə, Azərbaycanın beynəlxalq münasibətlərində xüsusi əhəmiyyət kəsb edən bir məsələdir. Heç təsadüfi deyil ki, cənab Prezident də bunu tarixi bir anlaşma adlandırdı. Bu, çox vacib olan bir məsələdir.

İkincisi, bu saziş Xəzər regionunu, dənizimizi ölkələrə güc verən, əlaqələri genişləndirən sülh dənizi kimi və tamamilə yeni müstəvidə təqdim edən bir anlaşma kimi qəbul edilməlidir. Nəyə görə? Baxın, bir neçə müddət bundan əvvəl, hörmətli həmkarlar, yəqin, televiziya da seyr etdiniz. Cənab Prezident Cənub Qaz Dəhlizi ilə bağlı 7-ci Məşvərət Şurasının iclasında çıxış etdi. Bu, Azərbaycanın enerji layihələrinin Qərb istiqamətində ən mühüm layihələrindən biridir və o müzakirələrdə fikir verdinizsə, Azərbaycanın enerji layihəsi yalnız Qərbin bugünkü mövcud vəziyyəti ilə deyil, o cümlədən gələcək addımları ilə bağlı məsələni də, yəni bizim enerji layihələrimizin İtaliyadan sonra Balkanlara aparılmasını da gündəmə gətirdi. Bu gün müzakirə etdiyimiz məsələ yalnız Qərblə deyil, o cümlədən Şərqlə olan bütün layihələrimizi də genişləndirir.

Sahibə xanım, əziz həmkarlar, bu müzakirənin o qədər də geniş aparılmasına ehtiyac yoxdur. Cənab Prezidentin və professionalların iştirakı ilə tərtib olunmuş bu memorandum biz niyə yekdilliklə öz münasibətimizi bildirməliyik? Ona görə ki, bu anlaşma Azərbaycanın strateji hədəflərinə yönəldilmiş bir anlaşmadır. Bu, bu günün memorandumu deyil, bu, gələcək perspektivin, Azərbaycan diplomatiyasına da, enerjisinə də, ölkələrlə münasibətlərinə də xidmət edən bir məsələdir və mən təklif edirəm ki, bunu səsə qoyaq və yekdilliklə qəbul edək.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Səməd müəllim.

Hörmətli həmkarlar, düşünürəm ki, bu gün iki komitə

sədrinin burada dedikləri elə bizim hamımızın ümumi fikirlərimizdir. Xahiş edirəm, memoranduma münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.01 dəq.)
Lehinə	80
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	80
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 22 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qəbul edildi.

Hörmətli həmkarlar, gündəliyin növbəti 11 məsələsi üçüncü oxunuşda olan qanun layihələridir. Biz indi gündəliyin 3-cü məsələsinə keçirik. “Normativ hüquqi aktlar haqqında” Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyaya Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Konstitusiyaya qanununun layihəsi müzakirəyə təqdim edilir. Məsələyə dair məlumat vermək üçün mən Milli Məclis Sədrinin birinci müavini, Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin sədri hörmətli Əli Hüseynliyə söz verirəm. Əli müəllim, buyurun.

Ə.Hüseynli, *Milli Məclis Sədrinin birinci müavini, Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin sədri.*

Çox sağ olun, hörmətli xanım Sədr. Bu layihə ilə bağlı geniş məlumat vermişdim. “Normativ hüquqi aktlar haqqında” Qanunda cənab Prezident tərəfindən bizim hüquq sisteminin inkişafından irəli gələn bir neçə əlavə təklif olunmuşdu. İkinci oxunuş zamanı ancaq Konstitusiyaya

qanununun dili ilə bağlı hörmətli Sahib müəllim Aliyev fikirlərini səsləndirmişdi. Mən o zaman da hörmətli Məclisin vaxtını almaq istəmədim, bu gün də almaq istəmirəm. Amma qeyd etməliyəm ki, bütün qanunlar – istər cənab Prezident və yaxud parlament üzvləri tərəfindən təqdim olunsun, onlar dil-üslub baxımından ekspertizadan keçirilir.

Əlbəttə ki, “Normativ hüquqi aktlar haqqında” Konstitusiya Qanunu spesifik qanundur, qaydalar haqqında qanundur və burada hər hansı bir ifadənin, misal üçün, “olunmalıdır”, “edilməlidir” ifadələrinin bir maddədə 3 dəfə işlənməsi təbiidir. Bunu hüquqşünaslar yaxşı bilir və tam məsuliyyətlə deyə bilərəm ki, əgər siz Türkiyə, Rusiya və yaxud ingilisdilli ölkələrin qanunvericiliyinə baxsanız, görərsiniz ki, bu qəbildən olan qanunların dili də məhz bu cürdür. Çünki bu qanunlar daha çox hüquqşünaslara yönəlibdir və beynəlxalq konvensiyalarda da görə bilərsiniz ki, üslub məhz budur. Amma bununla yanaşı, əlbəttə, hörmətli həmkarların dil-üslub baxımından zaman-zaman səsləndirdikləri fikirlərə hörmətlə yanaşırıq və çalışırıq ki, qəbul olunan qanunlarda “Dövlət dili haqqında” Qanuna, qaydalara tam riayət olunsun. Təşəkkür edirəm və üçüncü oxunuşda səsə qoyulmasını xahiş edirəm. Amma eyni zamanda, qeyd etməliyəm ki, Konstitusiya qanunu olduğuna görə 95 səs çoxluğuna ehtiyac vardır.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Əli müəllim.

Sualı, sözü olan yoxdur? Əli müəllim artıq dedi, bizə 95 səs çoxluğu lazımdır. Ona görə də mən səsə qoyuram, xahiş edirəm, diqqətli olun.

Səsvermənin nəticələri

(saat 11.04 dəq.)

Lehinə

80

Əleyhinə

0

Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	80
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Buyurun, Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 21 səs, bitərəf 1 nəfər.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qəbul edildi.

Hörmətli həmkarlar, Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 150.6-cı maddəsinə əsasən Konstitusiya qanunları Milli Məclisdə iki dəfə səsə qoyulur. Konstitusiya qanunları həm birinci, həm də ikinci səsvermədən sonra imzalanmaq üçün Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim edilir, ikinci səsvermədən sonra imzalandıqda qüvvəyə minir. Bizim indi qəbul etdiyimiz Konstitusiya qanunu imzalanmaq üçün möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyevə təqdim ediləcək və onu da bilin ki, 6 ay sonra yenidən müzakirəyə çıxarılacaq.

İndi isə, hörmətli həmkarlar, gündəliyimizin növbəti məsələsinə keçirik. Bu, 4-cü məsələdir. “Hərbi vəzifə və hərbi xidmət haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsidir. Layihəni təqdim etmək üçün mən Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin sədri hörmətli Ziyafət Əsgərova söz verirəm. Ziyafət müəllim, buyurun.

Z.Əsgərov, *Milli Məclisin Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin sədri.*

Çox sağ olun, hörmətli xanım Sədr. Hörmətli deputatlar, birinci və ikinci oxunuşlar zamanı qanun layihəsinin mahiyyəti ilə bağlı ciddi iradlar və təkliflər olmadığına görə qanun layihəsinə müsbət münasibət bildirməyinizi xahiş edirəm. Sağ olun.

Sədrlik edən. Sağ olun, Ziyafət müəllim. Ancaq üçüncü oxunuşa yazılanlar var. Mələhət xanım İbrahimqızı. Mələhət xanım, buyurun.

M.İbrahimqızı. Çox sağ olun, hörmətli xanım Sədr. Hörmətli Ziyafət müəllim, sözsüz ki, qanun layihəsinə birinci, ikinci oxunuşda səs vermişik, indi də dəstəkləyəcəyik. Çünki bu gün hərbi vəzifə və hərbi xidmət dedikdə bizim 4 ayın içində yaşadığımız zəfər yadımıza düşür. 30 ilə yaxın müddətdə işğalda olan torpaqlarımızı Ali Baş Komandanımızın rəhbərliyi ilə müzəffər ordumuz, hərbcilərimiz azad etdi və hələ də biz o sevinci yaşayırıq. İnşallah əminlik ki, 400 il və daha uzun müddətdə bu sevinc hissini yaşamaq bizə nəsib olacaq.

Mən bayaq da yazılmışdım. Sadəcə, birinci 30 dəqiqəlikdə mənə vaxt çatmadı. Qaldıracağım məsələ elə məhz bu qanunun mahiyyətinə uyğun gəlir. Qeyd etdiyim kimi, biz artıq 4 aya yaxındır zəfər qazanmışıq. Amma Vətən müharibəsində yaralılarımızın bəzilərinin problemi hələ də qalır. Bunların ən vaciblərindən biri isə əlilliyin təyin olunması meyarlarıdır. Sözsüz ki, 50–60 il bundan qabaq əmək qabiliyyətinin bərpası ilə bağlı xəstəyə 6 ay müddətində imkan verilirdi ki, 6 aydan sonra ona əlillik dərəcəsi təyin olunsun. Amma bu gün elə yaralılar var ki, artıq bəllidir, kəllə-beyin, onurğa travmaları nəticəsində iflic olubdur, gözünün birini və ya ikisini itiribdir, yaxud da ayağını, hansısa orqanını itiribdir. Mən düşünürəm ki, bizim müzəffər ordumuzu – 44 günlük Vətən müharibəsində könüllü səfərbərlikdə əyinlərinə hərbcı paltar geymiş o gözəl mehmetçikləri, əsgərlərimizi, yaralılarımızı bu qədər gözlətmək düzgün deyil. İnşallah, bu ali kürsüdən mən bir daha əminliklə bildirirəm ki, yəqin müvafiq qurumlar əlillik dərəcəsinə, daha doğrusu, əlilliyin

təyin olunma meyarlarını tezliklə həll edəcək və bizim bu xəstələrin gözünü yolda qoymayacaqlar.

Mən bu ali kürsüdən bir məsələni də müvafiq orqanların diqqətinə çatdırmaq istəyirəm. Dünyada bir sıra ölkələr var ki, həmişə müharibədən qalib çıxıblar. Onlardan biri də qardaş Türkiyədir. Eləcə də Amerika Birləşmiş Ştatlarında, İngiltərədə müharibə zamanı əlil olmuş vətəndaşla məişət zəminində əlil olanlara fərqli yanaşma var. Məsələn, bir avtoxuliqan maşın qəzasında bir ayağını itirirsə, ona əlilliyin verilməsi ilə Vətən müharibəsində bizə şərəf yaşatmış hərbi qulluqçunun və ya əsgərin sağlamlığının itirilməsində yanaşma eyni deyil. Qeyd etdiyim ölkələrdə məişət zəminində olan əlillik dərəcələri 3 kateqoriyadadır, amma müharibə dövründə 6 kateqoriyada olur. Həqiqətən, bizə bu şərəfi yaşadan hərbcilərimizə, şəhidlərimizə, qazılarımıza borcluyuq. Ona görə mən bir daha bu kürsüdən müvafiq qurumlara müraciət edirəm ki, yaralıların tezliklə əlillik dərəcələrinin müəyyən olunması ilə bağlı haqqı çatan dərəcədə təyin edilməsi yekunlaşdırılmalıdır. Sahibə xanım, şərait yaratdığınıza görə çox sağ olun.

Sədrlik edən. Sağ olun, Mələhət xanım. Əslində, Siz indi birinci oxunuşun konsepsiyasına uyğun çıxış etdiniz.

Azay Quliyev, buyurun.

A.Quliyev. Təşəkkür edirəm. Hörmətli xanım Sədr, hörmətli millət vəkilləri. Mən, əlbəttə, müzakirə olunan qanun layihəsinə səs verəcəyəm. Ancaq bir halda ki söhbət hərbi qulluqçulardan gedir, istərdim, bizim komitənin diqqətinə bir məsələni çatdırım. Xüsusi ilə Ziyafət müəllimdən xahiş etmək istərdim ki, komitədə bu məsələyə imkan daxilində, hətta müvafiq dövlət qurumları ilə birgə müzakirə şəraitində baxılsın. Söhbət “Hərbi qulluqçuların

statusu haqqında” Qanunun 10-cu maddəsindən gedir. Bilirsiniz ki, həmin maddəyə əsasən döyüş bölgəsində qulluq edən hərbcilərə ikiqat pul ödənişi həyata keçirilir. Son vaxtlar bu məsələ ciddi müzakirə olunmaqdadır. Müzakirələrə, əlbəttə, səmimi yanaşanlar da var, bu məsələdən sui-istifadə edənlər də. Amma həqiqət ondan ibarətdir ki, bu məsələyə baxılmalıdır. Çünki qüvvədə olan qanunun müvafiq maddəsinə əsasən döyüş şəraitində qulluq edənlərə, döyüş bölgəsində qulluq edənlərə ikiqat pul ödənişi nəzərdə tutulur. Hazırda bilirsiniz ki, Azərbaycan öz torpaqlarını işğaldan azad etdikdən sonra bu istiqamətdə vəziyyət radikal dəyişibdir. Ona görə hətta bununla bağlı müvafiq dövlət qurumları – həm Müdafiə Nazirliyi, həm də Maliyyə Nazirliyi açıqlama verdi ki, biz bu istiqamətdə müəyyən hesablamalar aparırıq və əlbəttə ki, tam hesablamalardan və hazırkı pul ödənişinin kimə şamil edilməsi haqqında konkret bir mövqe müəyyən olunduqdan sonra bu ödənişlər həyata keçiriləcək. Mən də tərəfdarıyam ki, bu ödənişlər olsun.

Doğrudan da, bu gün bizim əsgərlərimiz, hərbcilərimiz çox ağır, riskli bir şəraitdə, mövcud iqlim şəraiti nəzərə alınaraq, qulluqlarını davam etdirirlər. Ancaq qanunvericiliyin bu hissəsində konkret olaraq “döyüş şəraitində” və “döyüş bölgəsində” ifadəsi yazılıb. Mənə belə gəlir ki, bu məsələ müzakirə olunmalıdır. Ona görə də əgər biz sonrakı mərhələdə bu pul təminatını həyata keçirmək istəyiriksə, mütləq onun hüquqi bazasına müvafiq dəyişikliklər olunmalıdır. Ona görə mən Ziyafət müəllimdən xahiş edərdim ki, bu məsələni də şərh etsin. Çünki o, ictimaiyyətdə də geniş müzakirə edilir və yaxşı olardı ki, Milli Məclis bu məsələyə rəsmi münasibət bildirsin. Təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Sağ olun, Azay müəllim. Ancaq hazırda Qarabağ döyüş bölgəsi deyil.

Ziyafət müəllim, buyurun.

Z.Əsgərov. Çox sağ olun. Hörmətli xanım Sədr, hörmətli millət vəkilləri. Bu məsələ ilə əlaqədar bildirmək istəyirəm ki, hazırda konkret qanun layihəsi bizim müvafiq şöbə, komitə və müvafiq dövlət qurumlarında müzakirə olunur, razılaşdırmalar aparılır və biz o razılaşdırmaları əldə etdikdən sonra Milli Məclisin müzakirəsinə çıxaracağıq. Təşəkkür edirəm. Sağ olun.

Sədrlik edən. Sağ olun, Ziyafət müəllim. Hörmətli həmkarlar, məsələni səsə qoyuram. Xahiş edirəm, münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.13 dəq.)
Lehinə	79
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	80
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 22 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Sağ olun, qəbul edildi.

Hörmətli həmkarlar, biz gündəliyin 5-ci məsələsinə keçirik və bu məsələ Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihəsidir. Məsələyə dair məlumat vermək üçün mən İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin sədri hörmətli Tahir Mirkişiliyə söz verirəm. Tahir müəllim, buyurun.

T.Mirkişili, *Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin sədri*.

Hörmətli xanım Sədr, hörmətli deputat həmkarlarım. Bildiyiniz kimi, qanun layihəsi birinci və ikinci oxunuşlar zamanı geniş müzakirə edilmiş və birinci oxunuş zamanı deputat həmkarlarımdan verdiyi təkliflərin və tövsiyələrin bir çoxu qanun layihəsində öz əksini tapmışdır.

Hörmətli xanım Sədr, ikinci oxunuş zamanı aparılmış müzakirə qanun layihəsinin mətninin dəyişdirilməsi zərurətini yaratmadığı üçün indiki mövcud mətni səsə qoymağınızı təklif edirəm. Çox sağ olun.

Sədrlik edən. Sağ olun, Tahir müəllim. Söz demək istəyən yoxdur, ona görə də mən məsələni səsə qoyuram. Xahiş edirəm, münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.14 dəq.)
Lehinə	79
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	79
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 22 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Sağ olun, qəbul edildi.

Hörmətli həmkarlar, gündəliyin 6-cı və 7-ci məsələləri mahiyyətcə bir-biri ilə bağlı olan qanun layihələridir. Gündəliyin 6-cı məsələsi “Azərbaycan Respublikasının ərazisində dövriyyəsi qadağan edilmiş, məhdudlaşdırılmış və nəzarət edilən narkotik vasitələrin, psixotrop maddələrin, habelə Azərbaycan Respublikasının ərazisində idxalına,

ixracına, tranzit nəql edilməsinə və istehsalına lisenziya tələb olunan prekursorların siyahıları”nda dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihəsidir, gündəliyin 7-ci məsələsi isə “Şəxsin cinayət məsuliyyətinə cəlb edilməsi üçün kifayət qədər narkotik vasitələrin və psixotrop maddələrin miqdarına, habelə onların külli miqdarına görə siyahıları”nda dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihəsidir. Etiraz etmirsinizsə, Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin üzvü Əminə Ağazadə hər iki layihə haqqında ümumi məlumat versin. Biz müzakirəni bir yerdə, səsverməni isə həmişə olduğu kimi ayrı-ayrı aparacağıq. Əminə xanım, buyurun.

Ə.Ağazadə, *Milli Məclisin Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin üzvü.*

Təşəkkür edirəm, Sahibə xanım. Hörmətli Sədr, hörmətli həmkarlar, əvvəlki oxunuşlarda bu qanun layihələri barədə ətraflı məlumat vermişdim. Həmkarlarımdan vaxtını çox almaq istəmirəm. Amma bununla yanaşı, keçən iclasda qanun layihələrinə təklif olunan dəyişikliklərlə birbaşa aidiyyəti olmayan bəzi qeydlər səsələnmişdir ki, onlara münasibət bildirmək istərdim. Birinci məsələ, Nigar xanım qeyd etmişdir ki, qanunda göstərilən narkotik vasitələrin siyahısına baxıldıqda görünür, narkotik vasitələrin bir qismi tərkibi ilə, digər qismi isə marketinq və brend adı ilə göstərilmişdir. Bu, bir çox problem yarada bilər və misal olaraq meklöklovanın adını çəkmişdir.

Hörmətli həmkarlar, qeyd etmək istəyirəm ki, qanunla təsdiq edilmiş bu iki siyahı dövlətimizin narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsinə qarşı mübarizə sahəsində qoşulduğu beynəlxalq konvensiyalardan irəli gələn öhdəliklərin implementasiyası məqsədi ilə hazırlanmışdır və artıq 16 ildir qüvvədədir. Bu siyahılar hazırlanarkən məhz beynəl-

xalq konvensiyalarda göstərilən narkotik vasitələr və eləcə də psixotrop maddələr siyahılara əlavə edilmişdir. Həmçinin qeyd etmək istəyirəm ki, çıxışda adı çəkilən meklloklovan maddəsi “Psixotrop maddələr haqqında” 1971-ci il tarixli Konvensiyaya əlavə edilmiş 2-ci siyahıda psixotrop maddə olaraq qeyd olunmuş, tərkibi isə 2-metil, 3-otolil, 4,3-H kvinozolin olaraq müəyyən edilmişdir. Yəni başqa cür desək, konvensiyaya əsasən 2-metil, 3-otolil, 4,3-H kvinozolin tərkibli maddə psixotrop maddə olaraq müəyyən edilmiş, adı isə meklloklovan olaraq adlandırılmışdır. Bununla yanaşı, vətəndaşın üzərində eyni tərkibli, lakin hazırkı siyahıda adı qeyd olunmayan psixotrop maddənin olması onun məsuliyyətdən azad olması anlamına gəlmir. Belə ki, aşkar edilən maddə yuxarıda qeyd olunan tərkibli, başqa adlı və ya üzərində heç adı olmayan qablaşdırmada ola bilər və yaxud aşkar edilmiş maddə özündə birdən artıq narkotik vasitə və psixotrop maddənin tərkibini cəmləşdirə bilər. Belə olan təqdirdə maddənin adına əhəmiyyət vermədən, onun kimyəvi tərkibi müəyyən edilməli və məsuliyyət məsələsi həll olunmalıdır. Bu halın müəyyən edilməsi isə müvafiq hüquq normaları ilə deyil, milli qanunvericiliyimizin prosessual hüquq normaları ilə müəyyən edilir. Cinayət işi başlanılır, ekspertiza təyin olunur və ekspert tərəfindən həmin maddənin tərkibi müəyyən edilir. Sadəcə, qeyd etdiyim tərkibli psixotrop maddə siyahıya hər hansı bir adla əlavə edilməli olmuşdur ki, onun adı da “Psixotrop maddələr haqqında” 1971-ci il tarixli Konvensiyanın 2-ci siyahısına uyğun olaraq, meklloklovan kimi müəyyən edilmişdir. Eyni zamanda, xatırladılmalıdır ki, meklloklovan maddəsinin bugünkü müzakirəyə təqdim olunan layihələrlə, ümumiyyətlə, aidiyyəti yox idi. Çünki mekllo-

klovan maddəsi hazırkı dəyişikliklə deyil, daha əvvəl bu siyahıya əlavə edilmişdir.

Həmçinin keçən iclasda “Google” araşdırmalarından bəhs olundu. Hörmətli həmkarlar, bu, hər birimizə aydındır ki, qanun layihələri “Google” araşdırmaları əsasında deyil, elmi araşdırmalara istinad olunmaqla, səhiyyə və narkotiklərin, psixotrop maddələrin dövriyyəsinə nəzarət edən müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının rəyləri əsasında hazırlanır. Biz bu siyahıları özümüzdən icad etmirik. Bunlar hamısı beynəlxalq konvensiyada olan siyahıda əks olunub.

2-ci sualda isə səslənmişdir ki, narkotik və ya psixotrop vasitələrin adının yanında onun tərkibi və ya forması göstərilməlidir. Bununla bağlı, qeyd etmək istəyirəm ki, bütün psixotrop maddələrin, o cümlədən meklöklovan maddəsinin kimyəvi formulu beynəlxalq müstəvidə müəyyən olunmuş və qeyd etdiyim konvensiyanın siyahısına əlavə olunmuşdur. Odur ki, həmin maddələrin kimyəvi tərkiblərinin hər hansı bir yolla dəyişdirilməsi yolverilməz olduğundan onların adlarının ayrıca olaraq siyahıda qeyd edilən maddələrin yanında göstərilməsinə zərurət yoxdur. Bu, qanun mətninin lüzumsuz yüklənməsinə səbəb olar. Qeyd edilən nümunələr yalnız meklöklovana deyil, bütün narkotik vasitə və psixotrop maddələrə aiddir.

Bir məsələni də nəzərinizə çatdırmaq istəyirəm. Azərbaycan Respublikasının 2005-ci il 28 iyun tarixli qanunu ilə təsdiq edilmiş bu siyahıda bir qeyd var. Siyahıda göstərilmiş vasitələrin başqa adlarla, psixotrop maddələrin isə beynəlxalq adı göstərilmədən digər adlarla Azərbaycan Respublikasına idxalı məhdudlaşdırılır. Başqa bir qeyd isə cinayət məkanına görə törədilməsi məsələsi olmuşdur ki, bununla bağlı da bildirmək istəyirəm ki, Azərbaycan

Respublikası ərazisində başlanmış, yaxud davam etmiş və ya başa çatmış cinayət Azərbaycan Respublikasının ərazisində törədilmiş cinayət sayılır. Qanunu bilməmək heç kimi cinayət məsuliyyətindən azad etmir. Bu da konstitusion normadır.

Hörmətli Sədr, hörmətli həmkarlar, həmçinin bir misal gətirim. Bizə tez-tez Gürcüstan dövlətindən misallar göstərilir. Qeyd etmək istəyirəm ki, məsələn, Gürcüstanda marixuananın şəxsi istehlak üçün istifadəsinə görə cinayət məsuliyyəti yalnız 2017-ci ilin sonunda ləğv edilmişdir. Ona görə hesab edirəm ki, Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi bu sahədə daha liberaldır və mütərəqqidir. Belə ki, bizim qanunvericiliyimizdə qanunsuz olaraq narkotik vasitələrin, psixotrop maddələrin istehlakına, satışı məqsədi olmadan şəxsi istehlak miqdarında hazırlanmasına, əldə edilməsinə, saxlanmasına, daşınmasına və ya göndərilməsinə görə yalnız inzibati məsuliyyət nəzərdə tutulub.

Sonda isə onu vurğulamaq istəyirəm ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən qanunvericilik təşəbbüsü hüququ qaydasında müzakirəmizə təqdim olunan bu qanun layihələri heç bir halda sui-istifadə hallarına gətirib çıxara bilməz. Əksinə, Azərbaycan gəncliyini, gələcəyini məhv edərək narkotik vasitələrin və psixotrop maddələrin qanunsuz dövriyyəsi ilə məşğul olan şəxslərin cinayət məsuliyyətindən kənar qalmasını aradan qaldıracaqdır. Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm və həmkarlarımdan dəstəkləməyi xahiş edirəm. Sağ olun.

Sədrlik edən. Sağ olun, Əminə xanım, bizə ətraflı məlumat verdiniz. Ancaq məndə məlumat var ki, Siz sual verən hörmətli deputatlarımızı komitənizə çağırmısınız və onlara artıq məlumat da vermişsiniz. Gələn dəfə belə hal olanda burada, sadəcə, qanun layihəsinə aid olan məsələ-

ləri səsləndirin. Çox sağ olun.

Hörmətli həmkarlar, çıxış etmək istəyən yoxdur. Xahiş edirəm, məsələyə münasibət bildirin. Biz 6-cı məsələyə münasibət bildiririk.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.22 dəq.)
Lehinə	81
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	81
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 21 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Sağ olun, qəbul edildi.

Hörmətli həmkarlar, indi isə 7-ci məsələni səsə qoyuram. Xahiş edirəm, münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.23 dəq.)
Lehinə	81
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	2
İştirak edir	83
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 21 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Sağ olun, qəbul edildi.

Hörmətli həmkarlar, gündəliyin 8-ci və 9-cu məsələləri də mahiyyətcə bir-birinə yaxın olan qanun layihələridir. Gündəliyin 8-ci məsələsi “Yol hərəkəti haqqında” Qa-

nunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsidir, 9-cu məsələ isə İnzibati Xətalər Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihəsidir. Ona görə də Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin üzvü Kamal Cəfərova söz verirəm. Kamal müəllim, xahiş edirəm, iki qanun layihəsi haqqında birgə məlumat verin, səsverməni isə ayrılıqda keçirəcəyik. Buyurun.

K.Cəfərov, *Milli Məclisin Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin üzvü.*

Çox sağ olun, hörmətli xanım Sədr. Hər iki qanun layihəsi barədə birinci və ikinci oxunuşda geniş məlumat verilib. Qanun layihələrinin əsas məqsədi yol hərəkəti və təhlükəsizlik qaydalarının təkmilləşdirilməsidir. İkinci oxunuş zamanı çıxış edən və eyni zamanda, çıxışa yazılan həmkarlarımla iştirakı ilə Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsində həm Bakı Nəqliyyat Agentliyi, həm də Dövlət Yol Polisi İdarəsinin əməkdaşları ilə birgə geniş müzakirə aparılıb və bütün suallar cavablandırılıb. Yekun olaraq onu qeyd etmək istəyirəm ki, Bakı Nəqliyyat Agentliyi tərəfindən verilən məlumata əsasən 2021-ci ildə 180 zonada 500 ədəd sarıdöyünən işıq lampalarının quraşdırılması nəzərdə tutulub. Artıq bu, 20 zona üzrə həyata keçirilmişdir, 160 zona üzrə isə həyata keçiriləcəkdir. Bununla yanaşı, Bakı Nəqliyyat Agentliyi tərəfindən bildirildi və bütün həmkarlarımdan da xahiş edirəm ki, ola bilər, həm seçicilərin müraciətləri olar, həm də onların özləri rastlaşa bilər, hər hansı nizamlanmayan piyada keçidləri ilə bağlı sual olarsa, deputat sorğusu vasitəsi ilə Bakı Nəqliyyat Agentliyinə müraciət edə bilərlər. Qanun layihələrinə səs verməyə dəvət edirəm. Çox sağ olun.

Sədrlik edən. Sağ olun, Kamal müəllim. Çıxış etmək

istəyən yoxdur. Xahiş edirəm, “Yol hərəkəti haqqında” Qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsinə münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.25 dəq.)
Lehinə	83
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	83
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, buyurun.

Ş.Şabanov. Lehinə 21 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Sağ olun, qəbul edildi.

Hörmətli həmkarlar, xahiş edirəm, indi isə İnzibati Xətalər Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsinə münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.26 dəq.)
Lehinə	80
Əleyhinə	0
Bitərəf	1
Səs vermədi	0
İştirak edir	81
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim, buyurun.

Ş.Şabanov. Lehinə 21 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Sağ olun, qəbul edildi.

Hörmətli deputatlar, gündəliyin 10-cu məsələsinə keçirik. Bu, “Notariat haqqında” Qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsidir. Layihəni Hüquq siyasəti və

dövlət quruculuğu komitəsinin üzvü Nurlan Həsənov təqdim edəcək. Nurlan müəllim, buyurun.

N.Həsənov, *Milli Məclisin Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin üzvü*.

Çox sağ olun, Sahibə xanım. “Notariat haqqında” Qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsi ilə bağlı ikinci oxunuşdan sonra hörmətli Könül xanım tərəfindən Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinə təkliflər daxil olmuşdur. Bu təkliflər Könül xanımla birgə müzakirə edilmiş və təkliflərlə bağlı qanun layihəsinə hər hansı bir əlavə və dəyişiklik edilməmişdir. Deputat həmkarlarımdan qanun layihəsinə səs vermələrini xahiş edirəm.

Sədrlik edən. Sağ olun, Nurlan müəllim. Çıxış etmək istəyən yoxdur. Mən “Notariat haqqında” Qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsinə münasibət bildirməyinizi xahiş edirəm. Buyurun.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.27 dəq.)
Lehinə	86
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	86
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 21 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Sağ olun, qəbul edildi.

İndi isə gündəliyin 11-ci məsələsinə keçirik. “Dövlət rüsumu haqqında” Qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsidir. Məsələyə dair məlumat vermək üçün İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsi sədrinin müavini Əli Məsimliyə söz verirəm. Əli müəllim, buyurun.

Ə.Məsimli, *Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsi sədrinin müavini*.

Çox sağ olun, hörmətli Sədr. Dövlət rüsumu haqqında qanun layihəsi haqqında birinci, ikinci oxunuşda kifayət qədər məlumat verəndən sonra komitəyə həm müzakirələr zamanı, həm də müzakirələrdən sonra heç bir təklif daxil olmadığına görə üçüncü oxunuşda da bu layihənin səsə qoyulmasını və deputat həmkarlarımın ona səs vermələrini xahiş edirəm.

Sədrlik edən. Sağ olun, Əli müəllim. Hörmətli həmkarlar, mən məsələni səsə qoyuram. Xahiş edirəm, münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.29 dəq.)
Lehinə	84
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	84
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, buyurun.

Ş.Şabanov. Lehinə 21 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qəbul edildi.

Hörmətli həmkarlar, gündəliyin 12-ci məsələsinə keçirik. Bu, “İşsizlikdən sığorta haqqında” Qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsidir. Layihəni İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü Mahir Abbaszadə təqdim edəcək. Mahir müəllim, buyurun.

M.Abbaszadə, *Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü*.

Çox sağ olun, Sahibə xanım. Siz də qeyd etdiyiniz kimi, qanun layihəsi artıq üçüncü oxunuşdadır. Birinci və ikinci oxunuşda hörmətli millət vəkili tərəfindən heç bir

təklif və irad daxil olmamışdır. Bu oxunuşda da millət vəkillərini qanun layihəsinə müsbət səs verməyə dəvət edirəm. Çox sağ olun.

Sədrlik edən. Sağ olun. Məsələni səsə qoyuram. Müna-sibət bildirək.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.30 dəq.)
Lehinə	83
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	84
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 21 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qəbul edildi. 13-cü məsələyə keçirik. “Müəlliflik hüququ və əlaqəli hüquqlar haqqında” Qanunda dəyişikliklər edilməsi barədə qanun layihəsidir. Məsələyə dair məlumat vermək üçün mən Mədəniyyət komitəsinin sədri Qənirə Paşayevaya söz verirəm. Buyurun, Qənirə xanım.

Q.Paşayeva, *Milli Məclisin Mədəniyyət komitəsinin sədri.*

Təşəkkür edirəm, hörmətli Sahibə xanım. Hörmətli Sədr, hörmətli millət vəkilləri, əsas məqsəd ictimai varidatı daxil edilmiş Azərbaycan folklor nümunələrinin və Azərbaycanın ənənəvi biliklərinin dövlət qeydiyyatına alınması mexanizminin yaradılmasını və dövlət varidatı elan olunmuş əsərlərdən istifadəyə görə hesablanan qonorrarın müəlliflik hüququ və əlaqəli hüquqlar sahəsində dövlət siyasətinin həyata keçirilməsi məqsədi ilə istifadəyə

yönəldilməsini nəzərdə tutan qanun layihəsi ilə bağlı birinci və ikinci oxunuşda geniş məlumat vermişdik. Komitəyə həmkarlarım tərəfindən hər hansı bir təklif və irad daxil olmamışdır. Üçüncü oxunuşda da millət vəkillərini müsbət səs verməyə çağırıram. Sağ olun.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Qənirə xanım. Əli müəllim, sizdə də baxılıb.

Yerdən. (*Eşidilmir.*)

Sədrlik edən. Heç bir sözlünüz yoxdur. Çox sağ olun. Hörmətli həmkarlar, mən məsələni səsə qoyuram. Buyurun, münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.31 dəq.)
Lehinə	84
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	84
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 20 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qəbul edildi. Hörmətli həmkarlar, bununla da biz üçüncü oxunuşda olan qanun layihələrini başa çatdırdıq. İndi isə növbəti məsələlərə keçirik. Gündəliyin 14-cü və 15-ci məsələləri mahiyyətə bir-birinə bağlıdır. Gündəliyin 14-cü məsələsi Naxçıvan Muxtar Respublikasının Şərur və Sədərək rayonlarının inzibati ərazi bölgüsündə qismən dəyişikliklər edilməsi haqqında qanun layihəsidir, gündəliyin 15-ci məsələsi isə “Bələdiyyələrin əraziləri və torpaqları haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa əlavə edilmiş “Azərbaycan

Respublikasında bələdiyyələrin siyahısı”nda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsidir. Onu da qeyd edirəm ki, hər iki qanun layihəsi bir oxunuşda qəbul ediləcək. Çünki birinci qanun layihəsinin konseptual müzakirəsinə ehtiyac yoxdur, ikinci qanun layihəsi isə uyğunlaşdırma xarakteri daşıyır. Mən Regional məsələlər komitəsinin üzvü Səttar Möhbalıyevdən xahiş edəcəyəm, qanun layihələri barədə ümumi məlumat versin. Biz müzakirələri birlikdə aparacağıq, ancaq səsverməni, həmişə olduğu kimi, ayrılıqda keçirəcəyik. Səttar müəllim, buyurun.

S.Möhbalıyev, *Milli Məclisin Regional məsələlər komitəsinin üzvü.*

Təşəkkür edirəm. Hörmətli Sədr, hörmətli Məclis üzvləri, hər iki qanun layihəsində nəzərdə tutulan dəyişikliklər dövlət idarəçiliyinin təkmilləşdirilməsi, ərazi vahidlərinin sosial-iqtisadi problemlərinin həlli, vətəndaşların və dövlət orqanlarının qarşılıqlı münasibətlərinin daha da yaxşılaşdırılması məqsədi daşıyır.

Hörmətli həmkarlar, Naxçıvan Muxtar Respublikasının Şərur rayonunun inzibati ərazi bölgüsünə daxil olan Dəmirçi kəndi rayon mərkəzindən 15 kilometr kənarda, Sədərək rayonuna bitişik ərazidə yerləşir. Əhalisinin əksəriyyəti Sədərək rayonunun idarə, müəssisə və təşkilatlarında işləyir. Ümumiyyətlə, rayon mərkəzindən 15 kilometr kənarda yaşayan kənd sakinləri rayon mərkəzində yerləşən idarə və dövlət təşkilatlarından bir arayış və ya hər hansı bir sənəd almaq üçün, yaxud da bir məmurun qəbuluna düşmək üçün avtonəqliyyat vasitələrindən istifadə etməklə 30 kilometr yol getməli olurlar. Bu da onların narahatlığına və əlavə maliyyə məsrəflərinə səbəb olur.

Hörmətli millət vəkilləri, sizin nəzərinizə çatdırmaq istəyirəm ki, Dəmirçi kəndində 1651 təsərrüfatda 6517

nəfər yaşayır. Sakinlərin əksəriyyəti kənd təsərrüfatı ilə məşğul olur. Kəndin ərazisi 1264 hektar təşkil edir ki, bunun 752 hektarı xüsusi, 30 hektarı dövlət, 482 hektarı bələdiyyə mülkiyyətinə aiddir. Bundan əlavə Dəmirçi kəndinə məxsus 4444 hektar qış-otlaq torpaq sahəsi də mövcuddur.

Hörmətli həmkarlar, Dəmirçi kəndində Şərur Şəhər İcra hakimiyyətinin inzibati ərazi dairəsi üzrə nümayəndəliyi, bələdiyyə və bir çox sosial obyektlər də fəaliyyət göstərir. O cümlədən 1024 şagird yerli tam orta məktəb, kənd mərkəzi mədəniyyət evi, kitabxana, baytar məntəqəsi, poçt bölməsi, 600 yerlik yeni nəsil ATS, məscid, həkim ambulatoriya məntəqəsi, xidmət mərkəzi, stadion, 12 ictimai iaşə və istehsal sahələri fəaliyyət göstərir.

Hörmətli millət vəkili, Naxçıvan Muxtar Respublikasının Şərur rayonunun inzibati ərazi bölgüsünə daxil olan Dəmirçi kəndinin Sədərək rayonunun inzibati ərazi bölgəsinə daxil edilməsi gələcəkdə kənd sakinlərinin rahatlığını və yerli dövlət orqanına daha əlçatan olmasını təmin edəcəkdir. Millət vəkiliyəndən xahiş edirəm, qanunun lehinə səs versinlər. Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Səttar müəllim.

2 nəfər çıxış etmək istəyir. Cəbi Quliyev. Buyurun, Cəbi müəllim.

C.Quliyev. Sağ olun, hörmətli Sahibə xanım. Əziz həmkarlar, hər birinizi salamlayıram. Gündəliyə çıxarılan bu məsələ ilə bağlı hörmətli Səttar müəllim geniş məlumat verdi. Mən də öz fikirlərimi sizinlə bölüşmək istəyirəm. Bildiyiniz kimi, Sədərək rayonu mühüm strateji əhəmiyyətə malik bir ərazidə yerləşir. 1990-cı il avqustun 28-də ərazinin sosial-iqtisadi inkişafına təkan vermək, eyni zamanda, geostrateji mövqeyi nəzərə alınmaqla, ora rayon

statusu verilmişdir. O, ölkənin Türkiyə ilə yeganə quru xəttinə malik ərazisidir, həm də tranzit daşımaların mərkəzində yerləşir. Ərazi baxımından digər böyük sərhədi isə 24 kilometr məsafə ilə Ermənistanladır. Əhalinin əsas gəlir mənbəyi kənd təsərrüfatıdır. 2018-ci ildə Naxçıvan Muxtar Respublikası Əlahiddə Ümumiqoşun Ordusunun həyata keçirdiyi əməliyyat nəticəsində Günlük kəndinin geri alınması, eyni zamanda, Sədərək rayonu ərazisində düşməndən yeni torpaqların ordumuzun nəzarətinə keçməsi ilə tez bir zamanda həmin ərazidəki əkin sahələri də dövriyyəyə daxil edilmişdir.

Müzakirə etdiyimiz dəyişikliklə birlikdə Şərur rayonunun 4444 hektar torpaq sahəsinin, eyni zamanda, Dəmirçi kəndinin Sədərək rayonuna birləşdirilməsi Sədərək rayonunun iqtisadi və istehsal gücünün artmasına, dövlət idarəçiliyinin təkmilləşdirilməsinə, vətəndaşlara xidmətin yaxşılaşdırılmasına, ərazidə yerləşən dövlət orqanlarının işinin təkmilləşdirilməsinə xidmət edəcəkdir.

Bütün bunları nəzərə alaraq, həmkarlarımı dəyişikliyin lehinə səs verməyə çağırıram. Diqqətinizə görə sağ olun.

Sədrlik edən. Sağ olun.

İsa Həbibbəyli. Buyurun, İsa müəllim.

İ.Həbibbəyli. Hörmətli həmkarlarım, mən də diqqətinizə çatdırmaq istəyirəm ki, bu gün müzakirəyə çıxarılan məsələ, yəni Dəmirçi kəndinin Sədərək inzibati ərazi dairəsinə aid edilməsi, ilk növbədə Azərbaycan Respublikasının, o cümlədən də Naxçıvan Muxtar Respublikasının ərazi bütövlüyünün daha da möhkəmləndirilməsinə xidmət edə biləcək addımlardan biridir. Çünki məlum olduğu kimi, Sədərək rayonu Ermənistanla sərhəddə yerləşir. Bu rayonun formalaşdırılması, inkişaf etdirilməsi, mövqelərinin möhkəmləndirilməsi nəticə etibarı ilə ölkəmizin, onun

ayrılmaz tərkib hissəsi olan Naxçıvan Muxtar Respublikasının ərazi bütövlüyünün möhkəmləndirilməsinə xidmət edən hadisədir. Vaxtı ilə ulu öndər Heydər Əliyevin də Şərur rayonunun tərkibinə daxil olan Sədərək rayonunu Şərur rayonundan ayıraraq müstəqil rayona çevirməkdə əsas məqsədi məhz düşmən sərhədində yerləşən bu kənddə, onun ərazisində Azərbaycanın mövqelərini möhkəmləndirmək niyyətindən irəli gəlmişdir. Bu gün də həmin addımı atmaqla biz bu regionda ərazi bütövlüyümüzün, sərhədlərimizin qorunmasının daha etibarlı şəkildə müdafiə olunmasına təminat vermiş olacağıq.

İkincisi, hesab edirəm ki, idarəçilik baxımından da bu, əhəmiyyətə malikdir. Çünki bir-birinə yaxın olan Sədərək və Dəmirçi kəndlərinin əhalisi hər iki tərəfdə özəl və dövlət sektorlarında birgə çalışırlar və ərazi olaraq da Dəmirçi kəndi, burada deyildiyi kimi, Sədərəkə daha yaxındır. Bu addımın atılması dövlət və bələdiyyə orqanlarının fəaliyyətinin əlaqəliliyi baxımından da işə fayda verəcək. Əhalinin rayon mərkəzi ilə əlaqəsini daha asan vasitələrlə təmin etmək və məsafə baxımından da yaxın olduqlarına görə Sədərəklə Dəmirçi üçün bu, faydalı olacaqdır, əhalinin də maraqlarına cavab verəcəkdir.

Qeyd etməyi lazım bilirəm ki, hazırda Dəmirçi kəndinə aid olan 4444 hektarlıq torpaq sahəsinin böyük hissəsi Dəmirçidən Şərura tərəf yox, Dəmirçidən Sədərəyə tərəf – Vədi dağına tərəf olan hissədədir, təxminən Sədərəyə bitişik olan hissədədir. Bu da o ərazilərin həmin rayon mərkəzindən idarə edilməsi baxımından fayda verə biləcək addımlardandır. Mən düşünürəm ki, bu addımın atılması Sədərəyin bir rayon kimi formalaşdırılması istiqamətində böyük əhəmiyyət kəsb edəcək. Vaxtı ilə cəmi 1 kənddən ibarət olan Sədərək rayon mərkəzi daha sonra

inkişaf etdirilərək Heydərabad qəsəbəsinin – çox nümunəvi bir qəsəbənin özü də Ermənistan sərhədində salınması ilə daha da möhkəmləndirildi. Daha sonra Sədərək əsasında ikinci bir kənd formalaşdırıldı. İndi isə Dəmirçi kəndinin ona bağlı olan ərazilərinin Sədərək rayonuna verilməsi ilə Sədərək normal rayon statusu ala bilər. Bu, Azərbaycanın dövlətçilik maraqları baxımından da əhəmiyyətlidir. Mən düşünürəm ki, indi anklav vəziyyətdə olan və düşmən əhalisinin yerləşdiyi Kələki kəndi də, 2018-ci ildə aparılmış uğurlu Naxçıvan hərbi əməliyyatları içerisində geri qaytarılmış Günlük kəndi də ərazicə Sədərəkə yaxın olduğu üçün gələcəkdə bu məsələyə də baxmaqla Sədərək rayonunu mühüm strateji əhəmiyyətə malik olan bir rayona çevirmək olar. Mən gündəliyə çıxarılan bu məsələni əhəmiyyətli hesab edirəm. Deputat həmkarlarımdan ona səs vermələrini xahiş edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun. Hörmətli həmkarlar, çıxış etmək istəyən yoxdur. Mən 14-cü məsələni səsə qoyuram. Buyurun, münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.42 dəq.)
Lehinə	88
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	89
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 21 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qəbul edildi.

15-ci məsələni səsə qoyuram. Buyurun, münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.42 dəq.)
Lehinə	87
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	87
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 21 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, bu məsələ də qəbul edildi.

Hörmətli həmkarlar, gündəliyin növbəti məsələlərinə keçirik. Gündəliyin 16-cı və 17-ci məsələləri cənab Prezidentin bir məktubu ilə Milli Məclisə daxil olub. Biz indi gündəliyin 16-cı məsələsinə keçirik. Bu məsələ Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihəsidir. Bunu da nəzərinizə çatdırmaq istərdim ki, qanun layihəsi uyğunlaşdırma xarakteri daşıyır və ona görə də bir oxunuşda qəbul ediləcək. Məsələyə dair məlumat vermək üçün Nurlan müəllim, mən yenə də Sizə müraciət edirəm. Buyurun, məlumat verin.

N.Həsənov. Çox sağ olun, Sahibə xanım. Hörmətli həmkarlar, Azərbaycan Respublikası Mülki Məcəlləsinin 14-cü maddəsinə əsasən mülki hüquqlar və vəzifələr mülki qanunvericilikdə nəzərdə tutulan əsaslardan, habelə fiziki və hüquqi şəxslərin qanunvericilikdə nəzərdə tutulması da, mülki qanunvericiliyin prinsiplərinə görə mülki hüquqlar və vəzifələr doğuran hərəkətlərindən əmələ gəlir. Mülki hüquq və vəzifələr yaradan əsaslardan biri də məhz qanunvericilikdə nəzərdə tutulan və qanunvericilikdə nəzərdə tutulmayan, amma qanunvericiliyə zidd olmayan

müqavilələr və əqdlərdir. Hazırda əmək müqavilələri də bura daxildir.

Təqdim olunan bu qanun layihəsi ilə isə əmək müqavilələri artıq mülki hüquq və vəzifə yaradan müqavilələr kimi istisna edilir. Bunun səbəbi nədir? Təcrübədə bir sıra hallarda vergi və məcburi dövlət sosial sığorta ödənişlərindən yayınma məqsədli əmək münasibətləri prosesində mülki hüquqi münasibətlər formasından sui-istifadə hallarına rast gəlinir. Təqdim olunan qanun layihəsinin hədəfi də əmək müqavilələrinin və mülki hüquqi müqavilələrin hüquqlarını dəqiqləşdirmək və bununla da sui-istifadə hallarının qarşısını almaqdan ibarətdir. Deputat həmkarlarımdan qanun layihəsinə səs vermələrini xahiş edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Nurlan müəllim.

Razi Nurullayev. Razi müəllim, çıxış etmək istəyirsiniz, buyurun.

R.Nurullayev. Hörmətli Sahibə xanım, hörmətli deputatlar. Qeyri-formal məşğulluğun aradan qaldırılması, vergi və məcburi dövlət sosial sığorta haqqının ödənilməsinə təmin etmək üçün Əmək Məcəlləsində, Mülki və Vergi məəcəllələrində dəyişiklikləri vacib sayıram və səs verəcəyəm. Bu problem məcburi tibbi sığorta haqlarının ödənilməsində, iş stajının və nəticədə pensiyaların hesablanmasıda çətinlik yaradır. Mənə belə gəlir ki, iş adamlarının qeyri-rəsmi və “bəxşiş ödənişləri” çox olur deyə onlar da xərclərini yazıq fəhlənin canından çıxarırlar. Onlara nə yemək, nə çay, nə də istirahət verilir. Soyuqdan qorunmaq və ya istidən sərinlənmək imkanları da yoxdur. Vacib olan insana verilən dəyərdir. Ümid edirəm ki, biz qanunları həm qəbul edəcəyik, həm də icrası məsələsini daim gündəmdə saxlayacağıq. İş adamlarının qeyri-rəsmi ödənişlərini dayandırmaq, əli qabarlı

təbəqənin hüquqlarını bərpa etmək və onlara daha normal, adekvat iş şəraiti qurmaq vacibdir. İnsan ləyaqəti ilə yaşamalıdır və bu münasibətləri qurmaq və qorumaq birmənalı olaraq hökumətin məsuliyyətidir. Təşəkkür edirəm, xanım Sədr.

Sədrlik edən. Sağ olun.

Etibar müəllim, sualınız var. Buyurun, Etibar Əliyev.

E.Əliyev. Təşəkkür edirəm, Sahibə xanım. Əlbəttə ki, burada söhbət 14-cü maddədəki dəyişikliklərdən gedir. Mən Nurlan müəllimə bir sual vermək istəyirəm. 14.2.5-ci bənddə yazılır: “Elm, ədəbiyyat, incəsənət əsərlərinin, ixtiraların və əqli fəaliyyətin digər nəticələrinin yaradılması”.

Nəticə necə yaradıla bilər? Bunu bəlkə təzədən redaktə edəsiniz. Tərcümədirsə, bəlkə bunun izahını verəsiniz. Təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun. Nurlan müəllim, indi çıxış etmək istəyirsiniz? Buyurun.

N.Həsənov. Çox sağ olun, Sahibə xanım. Etibar müəllimin verdiyi sual qanun layihəsi ilə bağlı deyil. Bununla bağlı mən Etibar müəllimlə daha sonra müzakirə apararam.

Sədrlik edən. Çox sağ olun. Hörmətli həmkarlar, məsələni səsə qoyuram. Buyurun, qanun layihəsinə münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri

(saat 12.47 dəq.)

Lehinə	88
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	89
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 21 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qəbul edildi. Hörmətli həmkarlar, gündəliyin növbəti 3 məsələsi birinci oxunuşda olan qanun layihələridir. Mən xatırlatmaq istəyirəm ki, birinci oxunuşun öz tələbləri var və müzakirələr zamanı çıxışları necə qurmaq, məsələlərə necə yanaşmaq lazım olduğunu siz hamınız bilirsiniz. Xahiş edirəm, buna da riayət etmək lazımdır.

Beləliklə, gündəliyin 17-ci məsələsinə keçirik. Bu, Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihəsidir. Layihəni Əmək və sosial siyasət komitəsinin üzvü Vüqar Bayramov təqdim edəcək. Vüqar müəllim, buyurun. Vüqar müəllim, bu, Sizin ikinci komitənizdir?

Yerdən. *(Eşidilmir.)*

Sədrlik edən. Buyurun.

V.Bayramov, *Milli Məclisin Əmək və sosial siyasət komitəsinin üzvü.*

Çox təşəkkür edirəm, xanım Sədr. Hörmətli xanım Sədr, hörmətli millət vəkili, çox qısa olaraq təqdim olunan layihənin 3 fundamental əhəmiyyətini qeyd etmək istərdim.

Birincisi, təklif edilən layihə qeyri-rəsmi məşğulluğun rəsmiləşdirilməsi baxımından xüsusi əhəmiyyətə malikdir. Nəzərə alsaq ki, təklif edilən 2-ci və 3-cü maddədə olan dəyişikliklər hansı ki, hörmətli millət vəkiliyə təqdim olunub, həmin dəyişikliklər qeyri-rəsmi məşğulluğun minimumlaşdırılması və onun rəsmiləşdirilməsinə imkan verəcək. İkinci fundamental üstünlük ondan ibarətdir ki, bu mülki hüquq müqavilələrinin rəsmiləşdirilməsinin hansı hallarda yolverilməz olduğunu müəyyənləşdirir. 2-ci

maddədə məhz təklif edilən dəyişiklik onunla bağlıdır və nəzərə alsaq ki, bəzi sektorlarda işəgötürənlər əmək müqaviləsi deyil, mülki hüquqi müqavilələrə üstünlük verirlər və nəticə etibarlı ilə bu da, təbii, işçilərin əmək müqaviləsi çərçivəsində işə cəlb edilməsində müəyyən çətinliklər yaradır. Təklif edilən dəyişiklik bu problemi praktik olaraq həll edəcək.

3-cü fundamental üstünlük ondan ibarətdir ki, təklif edilən layihədə əmək müqaviləsi ilə bağlı meyarlar müəyyənləşdirilir və nəzərə alsaq ki, bu, uzun müddətdir müzakirə edilən məsələ idi və ilk dəfə olaraq biz Əmək Məcəlləsində belə meyarların təqdim olunması və müəyyənləşdirilməsini müşahidə edirik. Bu, 7-ci maddəyə olan dəyişikliklərdir. Bu meyarların sayı çox olduğu üçün, hörmətli xanım Sədr, burada onları qeyd etmək istəməzdim. Çünki artıq layihə bütün millət vəkillərinə təqdim olunub. Amma bu, imkan verir ki, əmək müqavilələrini qanunla müəyyənləşdirilmiş meyarlar çərçivəsində müəyyənləşdirmək və bağlamaq mümkün olsun. O baxımdan təklif edilən dəyişikliklər əmək bazarına və bütövlükdə əmək münasibətlərinə pozitiv təsir göstərəcək. Hörmətli millət vəkillərindən qanun layihəsinə dəstək olmalarını xahiş edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Vüqar müəllim.

İki nəfər yazılıb. Razi Nurullayev, buyurun.

R.Nurullayev. Hörmətli Sahibə xanım, hörmətli deputatlar. Əmək Məcəlləsində təklif edilən dəyişikliklərə, təbii ki, səs verəcəyəm. İşçinin, loru dildə desək, fəhlənin əmək şəraitinin təminatlarının və əməyinin mühafizəsi də vacib məsələdir. Buna əməl olunurmu? Xeyr. Birincisi, işçilər əmək qanunvericiliyində nəzərdə tutulan müddətdən daha çox işlədilir. 8 saat yerinə 12–14 saat. Amma 8

saatdan artıq sərf etdiyi əməyi üçün ödəniş edilmir. Mən özüm bir çox xarici şirkətlərdə çalışmışam. 8 saatdan artıq işlədiyimiz hər saat üçün 2 dəfə daha çox ödəniş alırdıq. Şənbə və bazar günləri işləyəndə də ikiqat ödəniş hesablanırdı. Bütün bunlar bizim əmək fəaliyyətimizdə tətbiq edilirmi? Xeyr. İşçiləri qul kimi işlədib istismar etmək yolverilməzdir.

İkincisi, hər bir iş yerində işçinin əməyinin mühafizəsi və təminatı olmalıdır. Bu da, demək olar ki, yoxdur. Bəzi müəssisə və təşkilatları çıxmaq şərti ilə 12–14 saat işləyən fəhləyə yemək və istirahət üçün şərait yaradılmır. Onlar evlərindən bankalarda yemək gətirir və ya kolbasa-çörəklə günlərini yola verirlər. Axı, bunlar da insandır, onların da ləyaqəti var, onlar da bu ölkənin bərabərhüquqlu vətəndaşlarıdır. Onun üçün də israrla qeyd etmək istəyirəm ki, işçilərin əməyinin mühafizəsinə və təminatına ciddi diqqət ayırmaq çox vacib məsələlərdən biridir. Təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Sağ olun. Razi müəllim, həmişə olduğu kimi çox qəti deyirsiniz ki, elə hər yerdə belədir. Hər yerdə belə deyil, bəzi yerlərdə belədir.

Vüqar İskəndərov, buyurun.

V.İskəndərov. Hörmətli Sahibə xanım, hörmətli həmkarlar, bu gün Əmək Məcəlləsində çox vacib dəyişikliklər təklif olunur. Mən də alqışlayıram və bir neçə fikir bildirərək təklif vermək istəyirəm. Son zamanlar cənab Prezidentimiz İlham Əliyevin apardığı uğurlu daxili siyasətdə gənclərə göstərilən qayğı və diqqət onlara olunan etimadı mərkəzi və yeri icra hakimiyyətlərində gənclərin ən yüksək vəzifələrə təyin edilmələrini, bütün sahələrdə – həm dövlət, həm publik, həm də özəl və digər idarə və müəssisələrdə çalışmalarını bura əlavə edə bilərik. Amma gənclər işə götürülən zaman bir neçə prob-

lemlə üzləşirlər ki, nəticə olaraq onların hüquq bərabərliyi qismən pozulur. İşə götürənlər bir çox hallarda gənc işçinin qarşısında absurd tələblər qoyurlar: iş təcrübəsi. Bu insan ya ali, ya orta ixtisas məktəbini yeni bitirib, o təcrübəni haradan qazanmalıdır? Əslində, gənc o müəssisədə çalışaraq təcrübə qazanmalıdır. Yaxşı lider, müəssisə rəhbəri gənclərə etibar və etimad göstərərək onların qazandığı biliyi eyni anda təcrübəyə transfer etmələrinə şərait yaratmalıdır.

Təklif edərdim ki, 29 yaşına qədər olan gənclər idarə və müəssisələrdə iş təcrübəsi soruşulmadan işə götürülsünlər. Bu da onların həmin yerdə işləyərək təcrübə əldə edə bilməsinə imkan verəcək.

İndi bir çox idarə və təşkilatlarda könüllü gənclər çalışırlar. Düzdür, onlara deyilir ki, gələcəkdə ola bilsin həmin idarədə işləyə bilərlər və sair. Təklif edirəm ki, könüllü olan gənclərə çalışdığı yerlərdə stimül kimi hansısa bir məbləğin ödənilməsi pis olmazdı. Çünki onlar könüllü olaraq fəaliyyət göstərirlər. Düşünürəm ki, gələcəkdə könüllü olan həmin insanlar çalışdıqları yerlərdə özlərini yaxşı mənada göstərə bilsələr, həmin müəssisələrdə işlə təmin olunardılar.

İndi tövsiyə xarakterli məsələlər gələcəkdə üzərində işlənərək qanun halına salına bilər. Belə addımlar gənc kadrlara, mənəcə, böyük töhfə vermiş olardı. Sağ olun.

Sədrlik edən. Çox sağ olun.

Səttar Möhbalıyev. Səttar müəllim, Sizin fikirlərinizi eşitmək yaxşı olar, buyurun.

S.Möhbalıyev. Hörmətli millət vəkili, doğrudan da, bu gün Əmək Məcəlləsində nəzərdə tutulan dəyişikliklər bu və ya digər şəkildə əməkçilərin, işləyən insanların hüquqlarının daha da qorunmasına şərait yaradacaqdır.

Hörmətli həmkarlar, qeyri-formal məşğulluq tək Azərbaycanda deyil, bütün dünyada var. Bu, həm də Beynəlxalq Əmək Təşkilatını narahat edən məsələlərdən biridir. Beynəlxalq Əmək Təşkilatının konfranslarında müzakirələr olunub, dövlətlərə tövsiyə edilib ki, qeyri-formal məşğulluğun qarşısını almaq üçün qanunlarda dəyişikliklər edilsin, ciddi tədbirlər görülsün.

Sizin diqqətinizə çatdırıram ki, bütün bunları nəzərə alaraq, ölkə Prezidenti 2017-ci il martın 17-də Əmək münasibətlərinin tənzimlənməsi və koordinasiya komissiyası yaratdı və bunun ardınca 2017-ci il oktyabrın 10-da tədbirlər planını təsdiq etdi. Bu komissiyaya Baş nazirin müavini Əli Əhmədov rəhbərlik edir. Martın 17-dən bu günə qədər görülən tədbirlər nəticəsində 386 min 575 müqavilə imzalanıb, yəni qeyri-qanuni işləyən insanlarla müqavilələr bağlanıb və onlar qeydiyyatdan keçiblər.

Bundan əlavə, İqtisadiyyat Nazirliyinin Vergi Xidməti tərəfindən 14 min nəfər qeyri-qanuni işləyən işçilər qanuniləşdirilib, onlarla əmək müqaviləsi bağlanmasına şərait yaradılıb. Burada məqsəd nədir? Qeyri-formal iqtisadiyyat sahəsində çalışan işçilərin əmək hüquqlarının pozulması halları baş verməsin. Onları artıq işlədirlər, əmək haqlarını vaxtında vermirlər, istirahətə, məzuniyyətə buraxmırlar. Ümumiyyətlə, bu insanlar bütün sosial güzəştlərdən məhrum olurlar. Bu işçiləri qeyri-formal iqtisadiyyata cəlb edən məsələ isə ondan ibarətdir ki, onların ya ixtisasları, yaxud da təhsilləri olmur, iş yeri axtarmaqda çətinlik çəkirlər. Ona görə də məcbur olub işəgötürənlərin qoyduğu şərtlərlə razılaşırlar. Yəni onlar müqavilə imzalasa idilər, işəgötürən bu işçiləri qeyri-qanuni işlədə bilməzdi, onlara düşən güzəştləri vaxtlı-vaxtında ödəyərdi.

Qeyri-formal məşğulluq həm dövlət iqtisadiyyatına, dövlət büdcəsinə, həm də Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna böyük zərbə vurur. Yəni bunların artırılması, iş yerlərinə əlavə cəlb edilməsi dövlət büdcəsinə milyonlarla əlavə vəsaitin daxil olmasına gətirib çıxarar. O cümlədən milyonlarla vəsait Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna əlavə vəsaitlərin daxil olmasına şərait yaradar.

İkinci bir məsələ, əgər kollektivdə həmkarlar təşkilatı fəaliyyət göstərsə, orada kollektiv müqavilələr bağlanır və mən məsuliyyətlə deyirəm ki, əgər hər hansı bir təşkilatda həmkarlar təşkilatı fəaliyyət göstərsə, orada qeyri-formal məşğulluqdan söhbət gedə bilməz, ona şərait də yoxdur. Orada əmək müqavilələri, kollektiv müqavilələr bağlanır, işgötürənlər sosial öhdəliklər götürür, bu sosial öhdəliklərin yerinə yetirilməsi həmkarlar tərəfindən tələb olunur, müzakirələr aparılır. Ancaq harada həmkarlar təşkilatı yoxdur, orada qeyri-formal çalışanların sayı artır.

Sizin nəzərinizə çatdırmaq istəyirəm ki, 2018-ci ildən 2020-ci ilin iyul ayına qədər vergi orqanları tərəfindən işgötürənlər 12 milyon manat cərimə olunubdur. Nəyə görə? Ona görə ki, onlar işçini əmək müqaviləsiz işə cəlb ediblər. Burada xidmət sahəsində işləyən insanlar ciddi nəzarətə götürülüb, həm də “ASAN xidmət”lə onlara nəzarət həyata keçirilir.

Ancaq bir məsələni də nəzərinizə çatdırım ki, Azərbaycanda işsizliyin aradan qaldırılması üçün çox ciddi işlər görməyə ehtiyac var. Məsələn, bir çox xidmət sahələrində insanlar 14–16 saat işləyirlər, yəni bu fakt var, onu danmaq olmaz. Bu, hansı sahələrdir? Xidmət sahələrində, restoranlarda, mağazalarda insanlar səhər saat 10-da iş başlayır. Axşam restoranlar deyək ki, gecə saat 12–1-ə kimi fəaliyyət göstərirlər. Yəni Azərbaycanda bunların

ikinövbəli iş sisteminə keçməsi tətbiq edilsə, 450–500 min yeni iş yeri açılar, yəni növbəliliklə. Xaricdə də oluruq. Restorana günorta vaxtı gedəndə görürsən növbə dəyişilir, yeni xidmətçilər gəlir, o birilər işi təhvil verirlər. Gələcəkdə, mən düşünürəm, bizim vergi orqanları, Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi və digər qurumlar çalışmalıdırlar ki, bu insanlar Konstitusiyada nəzərdə tutulmuş saat miqdarında işləsinlər, yəni işçilərin istismar edilməsinin qarşısını almalıyıq.

Ölkə Prezidenti bu məsələyə çox diqqət ayırır və yaranan komissiya ildə bir dəfə dövlət başçısına məlumat, arayış göndərir. Görülən tədbirlər nəticəsində qeyri-formal sahədə çalışan insanlar xeyli azalıbdır. Pandemiya dövründə də gizli işləyən insanlar üzə çıxdı, statistikada müəyyən dəyişikliklər əmələ gəldi. Dövlət tərəfindən verilən ssudalar və yaxud 190 manat əlavə vəsaitin ayrılması onları məcbur etdi ki, işçilərlə müqavilə bağlasınlar.

Bu gün hamımızın məqsədi ondan ibarətdir ki, qeyri-formal sahədə olan bu azalmanı qoruyub saxlayaq və gələcəkdə yenidən bu sahədə çalışanların sayının artmasına imkan verməyək.

Mən hesab edirəm ki, bu məcəllədə edilən dəyişikliklər bir daha Azərbaycanda qeyri-formal işsizliyin qarşısının alınmasına xidmət edən dəyişikliklər olacaq. Millət vəkillərindən xahiş edirəm ki, bu qanun layihəsinə səs versinlər. Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Səttar müəllim.

Sevinc Hüseynova. Buyurun, Sevinc xanım.

S.Hüseynova. Təşəkkür edirəm. Hörmətli Sədr, hörmətli həmkarlar və kütləvi informasiya vasitələrinin nümayəndələri. Təbii ki, hörmətli Vüqar müəllim Əmək Məcəlləsində olunan bu dəyişikliklər, onun əhəmiyyəti və

aktuallığı barədə məlumat verdi. Bu dəyişikliklər çox mütərəqqidir. Mən də onları dəstəkləyirəm və lehinə səs verəcəyəm.

Ancaq bununla yanaşı, bir məsələni diqqətinizə çatdırmaq istərdim; kənd təsərrüfatı sahəsində qeyri-formal məşğulluq. Bu, mənim seçicilərimi də narahat edən bir məsələdir. Bildiyiniz kimi, ölkə Prezidentinin apardığı siyasət nəticəsində kənd təsərrüfatı sahəsində böyük uğurlar əldə olunmuşdur və qeyri-formal məşğulluğun aradan qaldırılması istiqamətində mühüm işlər görülür. Kənd təsərrüfatının konkret olaraq mövsümi heyvandarlıq sahəsi ilə bağlı olan məsələni diqqətə çatdırmaq istəyirəm. Əmək Məcəlləsində bu sahədə hüquqi şəxslərin işəgötürənlərlə işə qəbul edilənlər arasında əmək münasibətlərinin tənzimlənməsinə daha çox yer ayrılmışdır. Lakin bu sahədə fiziki şəxslər də fəaliyyət göstərirlər. Mən daha açıq, konkret şəkildə diqqətinizə onu çatdırmaq istərdim ki, maldarlıqla məşğul olan, qışlağa heyvanlar aparən çobanlar və onların ailəsi ilə heç bir əmək müqaviləsi bağlanılmır və nəticədə onların sosial hüquqları pozulur.

Ancaq mən daha çox diqqəti bu ailələrdə olan uşaqlara yönəltmək istəyirəm. Həmin uşaqlar ailələri ilə birlikdə dağ yerlərindən aran yerinə köçərkən təhsildən yayınırlar. Onlar harada isə 7–8 ay təhsildən ayrı düşürlər və bunun nəticəsi hər kəs üçün bəllidir. Sadəcə olaraq, təklifim ondan ibarətdir ki, bu sahədə monitoring aparılsın, risk qrupuna daxil olan bu uşaqlarla bağlı işlərin monitoringi keçirilsin və əmək münasibətləri sahəsində olan bu boşluqlar aradan qaldırılsın. Diqqətiniz üçün təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Sağ olun.

Rəşad Mahmudov. Sualınız var, Rəşad müəllim?

Yerdən. (*Eşidilmir.*)

Sədrlik edən. Buyurun.

R.Mahmudov. Çox hörmətli millət vəkilləri, mənim, sadəcə, Əmək Məcəlləsi ilə əlaqəli bir məsələ ilə bağlı, gündəmdə olan və son vaxtlar bir çox suallar yaradan hadisə ilə əlaqədar sualım var.

Hamıya məlumdur ki, Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Məşğulluq Xidmətinin şəhər və rayon məşğulluq orqanları və “DOST” mərkəzləri “Məşğulluq haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununun 21.1-ci maddəsinə uyğun olaraq, mülkiyyət növündən və təşkilati, hüquqi formasından asılı olmayaraq, müəssisələrdə işsiz şəxslərin müvəqqəti məşğulluğunu təmin etmək məqsədi ilə onların müqavilələr üzrə ödənişli ictimai işlərə cəlb olunması işini təşkil edirlər.

Mən düşünürəm, hamı, bütün millət vəkilləri də canlı şahiddirlər ki, bu, bəlkə də son illərin ən önəmli sosial layihələrindəndir, cənab Prezident tərəfindən şəxsən qiymətləndirilən bir layihədir. Amma texniki baxımdan belə bir narahatlıq var, işəgötürülənlər və bu məvacibi ödəyən təşkilatların fərqli təşkilatlar olması, fikrimcə, Əmək Məcəlləsində gələcəkdə bu qədər kütləvi olan hadisələr içərisində ciddi problemlər yarada bilər. Çünki işəgötürən icra strukturları və yaxud təşkilatlar həm bunun sığortası, həm gələcək pensiya, həm də digər məsələlərlə əlaqədar məsuliyyət daşmasına baxmayaraq, bu ödənişləri “DOST” xidmətləri verir. Mən düşünürəm ki, bu qədər vacib olan bir layihənin gələcəkdə yeni hüquqi problemlər yaratmaması üçün aidiyyəti qurumların qanunvericiliyə, Əmək Məcəlləsinin təməl prinsiplərinə uyğun yeni düzəlişlər etməsinə ehtiyac var. Bu mənada sualım həm də bir təklif olaraq bu məsələyə diqqət çəkmək idi. Təşəkkür edirəm, sağ olun.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Siz təklif verdiniz. Əslində, bu, sual yox, təklif idi.

Tahir Mirkişili. Buyurun, Tahir müəllim.

T.Mirkişili. Çox sağ olun, hörmətli Sədr. Mənim, əslində, sualım var. Sadəcə, suala yazılmadım, dedim ki, bu formada deyim. Əvvəla, mən Əmək Məcəlləsində edilən dəyişiklikləri dəstəkləyirəm, mütərəqqi sayıram, amma Əmək və sosial siyasət komitəsinə bir sualım var. Ola bilsin ki, araşdırıb, daha sonra da cavab verə bilərlər.

Məlumdur ki, bizdə məşğul əhalinin 47 faizi kənd təsərrüfatında çalışır və onların böyük bir hissəsinin əmək münasibətləri mülki hüquqi müqavilələrlə tənzimlənir. Biz hətta keçən il “Nağdsız hesablaşmalar haqqında” Qanunda dəyişikliklər etdik və orada bu cür müqavilələr üzrə əhaliyə gündəlik 20 manata qədər nağd ödənişə də icazə verdik. Məndə belə bir sual yaranır. Yeni qanunda belə bir maddə əlavə olunur ki, əmək münasibətlərinin mülki hüquqi müqavilələrlə rəsmiləşdirilməsinin yolverilməzliyi. Mən bilmək istəyirəm bu iki maddə bir-birini təkzib etmirmi? Yəni biz bir tərəfdən burada yazırıq ki, əmək münasibətləri yalnız mülki hüquqi müqavilələrlə rəsmiləşdirilə bilməz. Digər bir tərəfdən isə bizdə təxminən əhalinin 47 faizinə qədərini əhatə edən və digər qanundan da ödəməni tənzimləyən mülki hüquqi müqavilələrin rəsmiləşdirilməsinin əsası var. Ona görə, xahiş edirəm, bu məsələyə diqqət yetirsinlər. Çox sağ olun.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Tahir müəllim. Musa müəllim, ya Vüqar müəllim, kim?

Yerdən. *(Eşidilmir.)*

Sədrlik edən. İndi?

Yerdən. *(Eşidilmir.)*

Sədrlik edən. Gəlin, sonra bu məsələ ilə məşğul olaq.

Fazil Mustafa. Buyurun, Fazil müəllim.

F.Mustafa. Hörmətli Sahibə xanım, mən danışmaq istəmirdim. Tahir müəllimin verdiyi sual, əslində, elə onu aydın göstərir. Əvvəlcədən də qanunla tanış olanda görürsən ki, bir-biri ilə ziddiyyət təşkil edən maddələrdir. Yəni Azərbaycanda, deyək ki, bir vaqon boşaltmaq lazımdır, vaqon boşaltmasan, 5 saatdan sonra sənə cərimə kəsəcəklər, kimi tapdınsa, 5 nəfəri cəlb elədin, orada bunu boşaltdınsa, sahibkar ya cərimə ödəməlidir, ya da özünə aid olan işi görməlidir. Yaxud hansısa kənd təsərrüfatında müvəqqəti bir 3 saatlıq, 4 saatlıq bir işi görməlisən. Bunun üçün gedib haradasa əmək müqaviləsi bağlamağın bir anlamı qalmır. Ona görə də bu, ziddiyyətli məsələdir.

Mənə elə gəlir, bu məsələ bir də düşünülməlidir. Tahir müəllim çox haqlı sual verdi. Bu, bir-biri ilə həmişə təzad təşkil edəcək, sahibkarın işini də xeyli çətinləşdirəcək, iqtisadiyyatımıza da, əslində, müəyyən dərəcədə problem yaradacaq. Orada bir qayda olaraq yazılmalıdır ki, “əmək müqaviləsinə, mülki hüquqi müqaviləyə aid edilmir”. Çünki məsələnin, mənəcə, kateqorik qoyulması yanlıştır. Diqqətinizə görə sağ olun.

Sədrlik edən. Çox sağ olun. Mən düşünürəm ki, bu barədə işçi qaydada danışmaq olar və əslində, bu, ikinci oxunuşun mövzudur. İndi isə, xahiş edirəm, hörmətli həmkarlar, Əmək Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsinə münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri

(saat 13.10 dəq.)

Lehinə	85
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 21 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qanun layihəsi qəbul edildi.

Hörmətli həmkarlar, təklif var ki, fasiləsiz işləyək.

Yerdən. (*Eşidilmir.*)

Sədrlik edən. Çox sağ olun. Gündəliyin 18-ci məsələsinə keçirik. Bu məsələ Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətlər Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihəsidir. Məsələyə dair məlumat vermək üçün mən yenə də Kamal Cəfərova söz verirəm. Kamal müəllim, buyurun.

K.Cəfərov. Çox sağ olun, hörmətli xanım Sədr. Hörmətli deputatlar, qanun layihəsi Azərbaycan Respublikası Prezidentinin müvafiq sərəncamı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasında qeyri-formal məşğulluğun qarşısının alınmasına dair Tədbirlər Planı”nın 1.12-ci bəndinin icrası məqsədi ilə hazırlanmışdır. Qanun layihəsinin əsas məqsədi əmək pensiyalarının, sosial müavinətlərin və məşğulluq haqqında qanunvericiliyin pozulması haqqında müvafiq dövlət qurumlarının informasiya sistemləri vasitəsi ilə aşkar edilmiş faktlar əsasında real vaxt rejimində, yəni online yoxlamanın həyata keçirilməsi və elektron icraatın tətbiq edilməsidir. Məsələn üçün, bildiyiniz kimi, işçilərin qeydiyyatı və əmək haqqı Vergi Xidmətinin elektron informasiya sistemində mövcuddur. Əgər həmin əmək haqqı minimum əmək haqqından aşağı olarsa, bu, İnzibati Xətlər Məcəlləsinin 192.3-cü maddəsinin pozuntusudur. Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi

Nazirliyi isə Vergi Xidmətinin elektron informasiya sistemi vasitəsi ilə aşkar edilmiş bu fakt əsasında İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 192.3-cü maddəsinin barəsində elektron protokol və ya qərar tətbiq edə bilər.

Layihədə elektron protokol və qərarla hansı məlumatlar olmalıdır, dəqiqləşdirilir. Elektron protokol və ya qərar həm elektron kabinet, həm e-mail, həm sms, həm də adi poçt vasitəsi ilə tərəflərə çatdırılır. 10 gün müddətinə protokoldan şikayət olmazsa, eyni məzmunlu elektron qərar qəbul edilə bilər. Qeyd edirəm ki, tərəflər həm protokoldan, həm də qərardan adi və elektron formada şikayət vermək hüququna malikdirlər. İlk dəfə olaraq İnzibati Xətalər Məcəlləsində qeyd edilən sahələrdə hüquqi şəxslər barəsində də elektron protokol və qərar tətbiq edilə bilər. Ümumilikdə, elektron icraat təcrübəsi Daxili İşlər Nazirliyi tərəfindən uzun müddət təcrübədə uğurla tətbiq olunur. İndi isə bu təcrübə Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi tərəfindən əmək pensiyaları, sosial müavinətlər və məşğulluq haqqında qanunvericiliyin pozulması sahəsində tətbiq ediləcəkdir.

Bütün bu dəyişikliklərin məqsədi isə qeyri-formal məşğulluğun qarşısının alınması sahəsində elektron nəzarət imkanlarının gücləndirilməsidir. Qeyd edilənləri nəzərə alaraq, həmkarlarımı qanun layihəsinin lehinə səs verməyə dəvət edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Kamal müəllim. Çıxış etmək istəyən yoxdur və mən qanun layihəsini səsə qoyuram. Xahiş edirəm, münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri

(saat 13.14 dəq.)

Lehinə

82

Əleyhinə

0

Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	82
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 22 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qanun layihəsi qəbul edildi.

Hörmətli həmkarlar, gündəliyin 19-cu məsələsinə keçirik və məsələyə dair məlumat vermək üçün mən yenidən Sadiq müəllimdən xahiş edəcəyəm. Sadiq müəllim, məlumat verin.

S.Qurbanov. Çox sağ olun, dəyərli Sahibə xanım. Təqdim olunan qanun layihəsi elektrik, su və qaz sayğaclarının göstəricilərinin oxunması zamanı aşkar edilmiş qanunsuz istifadə hallarının rəsmiləşdirilməsində yaranan problemlərin aradan qaldırılması məqsədi ilə hazırlanıb. Qeyd edirəm ki, bu layihəni Təbii ehtiyatlar, energetika və ekologiya komitəsi ilə İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsi bir yerdə müzakirə edib, Milli Məclisin müzakirəsinə təqdim etmişdir.

Məlumat üçün bildirim ki, ümumiyyətlə, hazırda bu sahədə ciddi problemlər mövcuddur. Belə ki, kommunal xidmət təşkilatlarını – enerji, su və qaz təchizat müəssisələrini nəzərdə tuturam. Sahibkarlıq subyekti sayılan abonentlər tərəfindən müqavilə şərtlərinin yerinə yetirilməsi, o cümlədən saygac göstəricilərinin oxunması ilə bağlı fəaliyyəti həyata keçirərkən, “Sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların tənzimlənməsi və sahibkarların maraqlarının müdafiəsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununun 2.3-cü maddəsinə görə, həmin fəaliyyət

yoxlamaların dövlət reyestrində qeydiyyatata alınmasını nəzərdə tutur. Bu isə kifayət qədər irihəcmli işdir, on minlərlə sahibkarlıq subyektini əhatə edir.

Digər tərəfdən, xidmət təşkilatlarının cari fəaliyyətinin, yəni sayğacların göstəricilərinin oxunmasının reyestrədə qeydiyyatata alınması da bir o qədər məntiqli görünür. Odur ki, bu fəaliyyətin qanunsuz qoşulma və ya sayğaca müdaxilə kimi halların qarşısının alınması ilə bağlı işlərdən fərqləndirilməsinə ehtiyac yaranmışdır. Eyni zamanda, bu sahədə fəaliyyətin xarakteri, daha çox operativlik tələb etdiyi halda, yoxlamaların reyestrində qeydiyyatın mövcud proseduraları müəyyən zaman tələb edir. Nəticədə sahibkarlıq subyektləri kommunal xidmət təşkilatlarının reyestrində qeydiyyatata düşmədiyi halda fəaliyyət göstərdiyi yerlərə buraxılmaqdan imtina edirlər. Kommunal xidmət təşkilatları isə reyestrədə qeydiyyatata düşməkdə maraqlı deyillər. Bizə təqdim olunan məlumata görə, bu reyestrin tətbiq olunduğu müddətdən bəri qeydiyyatata alınmış çox az sayda müraciət var. Bu vəziyyətdə son nəticədə dövlət əmlakı olan su, qaz, elektrik enerjisinin ciddi itkiləri və talanması halları da qaçılmaz olur və mütləq şəkildə aidiyyəti qurumlar da müqavilədən irəli gələn vəzifələri yerinə yetirə bilmirlər.

Təklif olunan qanun layihəsi də məhz bu problemlərin həllinə yönəlmişdir. Belə ki, artıq sayğac göstəricilərinin oxunması üçün heç bir reyestrədə qeydiyyat tələb olunmayacaq, yəni bu, təqdim olunan qanun layihəsinin birinci müsbət tərəfidir. İkincisi isə sahibkarlıq subyektlərinin fəaliyyət göstərdiyi yerlərə gəlmək və müqavilə şərtlərinin yerinə yetirilməsini tələb etməklə bağlı yoxlamaların reyestrə düşməsi asanlaşacaqdır. Elektrik enerjisi, su və qazdan qanunsuz istifadə hallarının, əsasən, gecə saatla-

rında və qeyri-iş günlərində baş verdiyi nəzərə alınaraq, yoxlamanın keçirilməsi üçün reyestrdən çıxarışın həmin vaxtdan dərhal alınmasının mümkünlüyü ilə bağlı müvafiq dövlət orqanı ilə danışıqlar aparılmışdır.

Sahibkarlıq sahəsindəki yoxlamaların vahid məlumat reyestrinin forması və aparılması qaydası haqqında əsasnaməyə təklif edilən dəyişikliklə yoxlamalar sahibkarların fəaliyyət göstərdiyi istənilən vaxtda – bayram günləri, istirahət günləri, fasiləsiz fəaliyyət göstərən vaxt qeydiyatı dərhal və avtomatlaşdırılmış qaydada həyata keçiriləcəkdir. Biz bununla əlaqədar adı çəkilən təşkilatların işçi qruplarını və eyni zamanda, Ədliyyə Nazirliyinin məlumatların bu reyestrə daxil edilməsi ilə bağlı xidməti işçi qrupunu dəvət etdik. Çox sağ olsun, Sahibə xanım Milli Məclisdə şərait yaratdı, biz onlarla müzakirə apardıq, bu qanun layihəsi ilə bağlı o problemlərin həllinə yönəlmiş bir nəticəyə gəldik. O nəticə də bu gün millət vəkillərinə təqdim olunur. Xahiş edirəm, müsbət rəy bildirəsiniz.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Sadiq müəllim.

Tahir müəllim, Sizin komitənizdə də baxılıb, sözlünüz var?

Yerdən. *(Eşidilmir.)*

Sədrlik edən. Yoxdur. Təklif var, 5 dəqiqəyə keçək. Xatırladım ki, fasiləsiz işləməyə razılaşdıq. Ona görə də artıq 6 nəfər yazılıb.

Fazil Mustafa. Buyurun, Fazil müəllim.

F.Mustafa. Təşəkkür edirəm, hörmətli xanım Sədr. Hörmətli millət vəkilləri, bu qanun layihəsi də ötən müzakirə etdiyimiz qanun layihəsinə bənzər bir problem yaradır. Çünki sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların əsas kim tərəfindən həyata keçirilməsi bəllidir. Bu, yoxlama səlahiyyəti verilmiş dövlət orqanı və ya publik

hüquqi şəxslər tərəfindən həyata keçirilir. Bildiyiniz kimi, enerji alğı-satqısı ilə məşğul olan qurumlar nə “Azərişiq”, nə “Azəriqaz”, nə “Azərsu” nə yoxlama səlahiyyəti olan dövlət orqanlarıdır, nə də publik hüquqi şəxslərdir. Demək bunlar sırf kommersiya təşkilatlarıdır və müqavilə əsasında istehlakçılara xidmət göstərirlər. Ona görə də bunların yoxlayıcı orqan sayılmadığı bəllidir.

Bu gün qanunvericilikdəki dəyişikliyin müsbət tərəfi odur ki, baxışla yoxlama məsələsi arasında sərhəd qoyulur. Bunlar öz satdığı malın necə istehlak olunduğunu və qanunsuzluğa yol verilib-verilmədiyini yoxlayır. Bu, bütün sahələrdə belədir. Ona görə də burada, məncə, onların reyestrdən çıxarış məsələsi üzərində yüngülləşdirici hal kimi görünməsi də bir az əsaslandırılı bilmir. Ona görə ki, onun istənilən vaxt gedib yoxlamağa ixtiyarı olmalıdır. Sahibkarın fəaliyyətinə mane olmaqdan söhbət getmir. Sahibkar əgər enerjini, qazı, işığı hansısa bir şəkildə, oğurluqla istifadə edirsə, bu hüququ onun ixtiyarı var ki, özü gerçəkləşdirsin. Bunun nəticəsində, diqqət edirsinizsə, məhz sahibkarları yoxlama məsələsini bəhanə edərək məhkəməyə çox sayda müraciət olunur və bu qədər istehlak olunan qazdan, işıqdan, sudan əlavə daha çox oğurluq vasitələrlə onu həyata keçirənlər bəraət alırlar və dövlət resursları da bu cür talanmış vəziyyətdə olur, həmin qurumlar da borca düşürlər. Çox vaxt dövlət məcbur olur ki, həmin qurumlara büdcədən müəyyən qədər dotasiya ayırsın, yaxud hansısa bir köməklik göstərsin. Niyə bu olmalıdır?

O baxımdan da, mən fikirləşirəm ki, itirilmiş elektrik enerjisinin, qazın, suyun bərpası məqsədi ilə aktın yazılmasına yoxlama kimi baxılması doğru deyil. Bu qanun pozuntusunun aradan qaldırılması kimi baxılmalıdır və sırf sahibkarın fəaliyyətini yoxlayan qurumlar isə, dediyim

kimi, dövlət orqanları, ya da publik hüquqi şəxslər olur. O baxımdan da, təsəvvür edin ki, məndə olan məlumata görə, “Azərişiq”da sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olan 185 mindən artıq istehlakçı var. 185 min istehlakçı üçün bu sənədi necə almaq olar? Yəni reyestrdən keçmək, bu, özü də böyük bir problem yaradır. Hesab edirəm ki, burada qanunvericilikdə müəyyən dəyişikliklər edilməsi, təbii ki, doğrudur və 2.3-cü maddədə “fəaliyyəti” sözündən sonra “enerji, su və qaz təchizatı müəssisələrinin səlahiyyətli nümayəndələri tərəfindən təchizat müəssisələrinin balansında olan ötürülmə vasitələrinə hesablaşma uçot cihazları da daxil olmaqla baxış keçirmələri və həmin vasitələrə müdaxilə edilməklə qanunsuz istifadə olunma hallarının rəsmiləşdirilməsi istisna olmaqla” sözləri əlavə olunsun. Çünki bu baxışla yoxlamanın biz fərqi qoymasaq, çətin olacaq.

Bilirsiniz, sahibkarlar məsələsinə biz ciddi yanaşmalıyıq. Türkmənistanla bağlı müqavilə imzalananda sevindik ki, bir Anlaşma Memorandumu imzalandı. Mən də hesab edirəm ki, bizdə də məmurlarla xalq arasında Xəzər dənizi ilə bağlı bir anlaşma memorandumu imzalanmalıdır. Sabunçu rayonunda Ləhiş, Kürdəxanı tərəfdə yaşayan insanlar mənə müraciət ediblər. 7, 8 məhəllə dənizə çıxır. Həmin məhəllənin başında gətirib hasarı hörüblər ki, buradan dənizə çıxma bilməzsiniz. Onlara kim icazə verir? Bu ölkədə Prezident, Konstitusiyaya deyir ki, sərvət xalqa məxsusdur. Yolu niyə kəsirsiniz? Yəni demək istədiyim odur ki, biz sahibkarlığa dəstək verməliyik, amma sahibkarlar tərəfindən həyata keçirilən özbaşınalığın da qarşısını almalıyıq. İndi Xəzər dənizi geri çəkilir. Bilirsiniz ki, 50 metr məsafə qoymuşduq, məmurlar ona əməl etmədilər. Artıq Xəzər dənizi utanıb, özü geri çəkilir. O, məhz

qanunu özü tətbiq edir ki, artıq başqa cür çıxış yolu qalmır. Ona görə də mən hesab edirəm ki, sahibkarlara nə qədər dəstək veririk verək, dövlət qurumlarının da dəstəyini...

Sədrlik edən. Sağ olun.

Razi Nurullayev, buyurun.

R.Nurullayev. Təşəkkür edirəm, xanım Sədr. Hörmətli deputatlar, hörmətli xanım Sədr, bayaq Siz çıxışımdan sonra mənə kiçik bir irad bildirdiniz. Sizin iradınızı ürəklə qəbul edirəm. Həqiqətən, mən özüm də düşünürəm ki, bəzən bir çox məsələləri belə kəskin qarşılamağa oluram. Çünki seçicilərlə çox yaxın təmasda oluram və hər gün mənə, demək olar ki, müsbət yöndə nələrsə rast gəlir, ancaq neqativ yüklənirəm və sonra da bunların hamısı burada özünü büruzə verir. Buna görə də sizdən üzr istəyirəm.

Hörmətli xanım Sədr, elektrik, su və qaz sayğaclarının göstəricilərinin oxunması zamanı aşkar edilmiş qanunsuz istifadə hallarının rəsmiləşdirilməsində aşkara çıxan problemlərin aradan qaldırılması, təbii ki, çox vacibdir. Bu gün abonentlərlə işləyən dövlət qurumları çox çətinliklə üzləşməli olub. Ümid edirəm ki, bu dəyişiklik onların işini asanlaşdıracaq. Biz gərək elə dəyişiklikləri nəzərdə tutmaq ki, boşluq qalmasın. Məhz boşluqlar xidmət göstərən dövlət qurumları ilə abonentlər arasında narazılıq yaratmaqdadır.

Son günlər “Azəriqaz” İstehsalat Birliyi ilə bağlı xeyli müzakirələr gedir və problemlərin aşkar edilməsi və aradan qaldırılması yönündə birbaşa iştirakçıya çevrilməli olmuşam. Yüzdən çox abonentlə söhbətlərim oldu, şikayətlərini dinlədim. Amma deyilən problemlərlə bağlı əsaslı və müqayisəli çəklərin mənə təqdim olunması da baş vermədi. Mən bunu da “Azəriqaz”ın rəhbərliyi ilə

bölüşdüm. Bu müddət ərzində “Azəriqaz” rəhbəri Ruslan müəllimlə sıx telefon təmaslarım oldu və konkret şikayətləri də ona ünvanladım. Açıqı özümə də çətindir ki, bir gündə bir rəhbərə onlarca şikayəti yollayırsan və onu problemlərlə bu qədər yükləyirsən. Ruslan müəllimə də təşəkkür edirəm ki, bir dəfə də olsun narazılığını bildirmədi və edilən müraciətlərin əksər hissəsini araşdırdı, onları şəxsən qəbul etdi və vətəndaşlara izahatlar da verildi. Amma gərək şikayətlər də faktlara söykənsin. Yoxsa gəlib demək ki, problem var və dəlil gətirməmək problemin həllini biz deputatlar üçün də mümkünsüz edir.

Hörmətli həmkarım Azay müəllim də bu məsələlər barədə danışdı və ictimai nəzarət üçün ictimai şuranın yaradılması vacibliyini dedi. Mən şadam ki, bu məsələ operativ həll edildi. Mən də bu fikirdə idim. Artıq “Azəriqaz”da ictimai şuranın yaradılması prosesi başlanılıb. “Azəriqaz” rəhbərinin “Facebook” sosial şəbəkəsində canlı yayımda abonentlərlə təmas qurub problemləri birbaşa dinləyib həll etməsini də təqdir edirəm və gözəl bir nümunə sayıram. Biz nə istəyirik? Biz istəyirik ki, vətəndaşlar razı qalsınlar və vəzifəli şəxs də onların problemlərini həll etməklə yanaşı, öz işini də günümüzün tələbləri səviyyəsində qursun. Biz də bu məsələlərdən razı qalaq, vətəndaşlar da, dövlət də, hökumət də. Təşəkkür edirəm, xanım Sədr.

Sədrlik edən. Sağ olun, Razi müəllim. Xahiş edirəm, məndən üzr istəməyin, burada üzr istəməli bir şey yox idi. Sadəcə, mən sədr kimi öz vəzifəmi yerinə yetirir və fikrimi bildirirəm. Mən elə bilirəm, Siz hörmətli Səttar müəllimin çıxışına qulaq asdınız və gördünüz ki, bu istiqamətdə dövlət tərəfindən nə qədər işlər görülüb. Sadəcə, mən Sizi haradasa bir formatda, bir çərçivədə çıxış

etməyə çağırıdım ki, çox kəskin demək də düzgün deyil. Çünki, yenə də deyirəm, Səttar müəllimin çıxışında eşitdiniz ki, bu istiqamətdə nə qədər işlər görülür. Çox sağ olun.

Elman Nəsirov. Elman müəllim, buyurun.

E.Nəsirov. Hörmətli Sahibə xanım, hörmətli millət vəkilləri, hörmətli media nümayəndələri. Hesab edirəm ki, bu gün müzakirə etdiyimiz dəyişikliklə bağlı məsələ olduqca aktual məsələdir. Artıq çoxlu sayda belə faktlar var və bizə də məktublar gəlir, şikayətlər daxil olur ki, bir çox hallarda sayğaclara qeyri-qanuni müdaxilə halları baş verir. Məsələn, aldığım son məlumatlara görə, maqnit vasitələrindən istifadə edirlər. Maqnit vasitələrini sayğacın üzərinə qoymaqla fəaliyyətinin həyata keçirilməsinə maneə olurlar. Bildiyim faktlardan biri budur.

Eyni zamanda, bu məsələ ilə bağlı indi hörmətli Fazil müəllim söylədi, dövlət qurumları, publik şəxslər bu yoxlama funksiyasını həyata keçirir amma müvafiq qurumlar, bu sahəyə cavabdeh olan “Azərişiq”, “Azəriqaz”, “Azər-su” kimi təşkilatlar hadisə yerində olarkən, sayğaclara qeyri-qanuni müdaxilə ilə bağlı məsələni qaldırarkən bir çox hallarda anlaşılmaqlıq ortaya çıxır. Halbuki bunlar hamısı qanunazidd addımlardır. Bir daha məlum olur ki, yoxlama ilə baxış məsələləri tamamilə başqa-başqa şeylərdir.

Bir çox hallarda o faktlara da rast gəlinir ki, sahibkarlar baxışın keçirilməsini “Sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların tənzimlənməsi və sahibkarların maraqlarının müdafiəsi haqqında” Qanunun tələblərinin pozulması kimi qiymətləndirməyə cəhd edirlər. Amma bu, düzgün deyil. Dövlətin sahibkarlığa çox böyük diqqəti, qayğısı var. Amma hər şey qanun çərçivəsində tənzimlənməlidir. Bu isə nəticə etibarlı ilə elektrik enerjisinin talan edilməsinə

şərait yaradır. Ona görə də bu məsələyə diqqət yetirmək istəyirəm. Elektrik enerjisinin talan olunması faktı ilə bağlı sahibkarın özü və ya səlahiyyətli nümayəndəsinin iştirakı ilə aktın tərtib olunmasına, onların iştirakı ilə laboratoriya yoxlamasının aparılmasına, talan faktının foto və video çəkilişlər edilməklə rəsmiləşdirilməsinə, müdaxilə olunmuş sayğacların yenisi ilə əvəz olunduqdan sonra əvvəlki dövrlə müqayisədə sərfiyyatın dəfələrlə artmasına, yəni enerjinin talan olunması faktının təsdiq edilməsinə baxmayaraq, məhkəmələr tərəfindən “Sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların tənzimlənməsi və sahibkarların maraqlarının müdafiəsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununun 2.3-cü maddəsinə və “Elektrik enerjisindən istifadə Qaydaları”nın 8.34-cü bəndinə istinad edilərək yazılmış aktların etibarsız hesab edilməsi, itirilmiş elektrik enerjisinin bərpası məqsədi ilə böyük məbləğlərdə verilmiş hesabların silinməsi halları geniş yayılıb. Bu da heç şübhəsiz ki, müvafiq qurumlar, eyni zamanda, “Azərişiq” Səhmdar Cəmiyyətinə külli miqdarda ziyan vurulmasına səbəb olur. Ona görə də hesab edirəm ki, bu gün belə məsələlərin qaldırılması olduqca vacibdir. Müzakirə etdiyimiz qanun da bu kimi anlaşılmazlıqların aradan qaldırılması üçün müsbət şəraiti yaradır. Ona görə də mən həmin qanun layihəsinin lehinə səs verəcəyəm. Sağ olun.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Elman müəllim.

Hörmətli həmkarlar, müzakirələr bitdi. İndi isə, xahiş edirəm, qanun layihəsinə münasibət bildirək. Buyurun.

Səsvermənin nəticələri

(saat 13.32 dəq.)

Lehinə

82

Əleyhinə

1

Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	83
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 22 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qəbul edildi.

İndi isə, hörmətli həmkarlar, gündəliyin son 3 məsələsinə keçirik. Onlar ikinci oxunuşda olan qanun layihələridir. Gündəliyin 20-ci məsələsi “Sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların dayandırılması haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsidir. Layihəni İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü Məşhur Məmmədov təqdim edəcək. Məşhur müəllim, buyurun.

M.Məmmədov, *Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü.*

Hörmətli xanım Sədr, hörmətli həmkarlar. Milli Məclisin əvvəlki iclaslarında bu qanun layihəsi birinci oxunuşda təqdim edilmiş, qəbul olunmuşdur. Xatırlatmaq istəyirəm ki, təklif edilən dəyişikliyə əsasən “Sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların dayandırılması haqqında” Qanunun daha 1 il müddətində – 2022-ci il yanvarın 1-ə qədər uzadılması tövsiyə olunur. Layihə həm də yoxlamaların dayandırılması müddəti başa çatdıqdan sonra keçən dövrdə fəaliyyətlə bağlı yoxlamaların təkrar aparılmasını qadağan edir.

Təqdim olunan layihə sahibkarlıq mühitinin yaxşılaşdırılmasına xidmət edəcək və ölkədə qeyri-neft sektorunun inkişafına imkan yaradacaq. Bu layihə həm də dövlət tərəfindən sahibkarlığın inkişafına töhfə verən qanunlardan

biri olacaq. “Sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların dayandırılması haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsi bizim komitədə ikinci oxunuşda yenidən baxılmış, müzakirə zamanı dəyişiklik və əlavələr təklif olunmamışdır. Millət vəkillərindən bu qanun layihəsinin ikinci oxunuşda müsbət qiymətləndirilməsini və ona səs verilməsini xahiş edirik. Çox sağ olun.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Məşhur müəllim.

Hörmətli həmkarlar, bildiyiniz kimi, ikinci oxunuş olduğuna görə biz qanun layihəsini əvvəlcə əsas kimi qəbul etməliyik. Xahiş edirəm, qanun layihəsinin əsas kimi qəbul edilməsinə münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 13.35 dəq.)
Lehinə	86
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	86
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 22 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qanun layihəsi əsas kimi qəbul edildi. Kim yazılıb? İltizam Yusifov. Buyurun, İltizam müəllim.

İ.Yusifov. Çox sağ olun, hörmətli Sahibə xanım. Deputat həmkarlarım, Sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların 2022-ci il yanvarın 1-dək dayandırılmasını mən də birmənalı olaraq dəstəkləyirəm. Sözsüz, qanun layihəsinin lehinə səs verəcəyəm. Lakin gələcək işlərimiz

üçün qanun layihəsi ətrafında qısaca olaraq müəyyən fikir və mülahizələrimi bildirəcəyəm.

Bu gün bizdə azad, liberal iqtisadiyyat formalaşmaqdadır. Belə olan halda sahibkarlara hörmətlə yanaşmalıyıq, onlara ən əsas vergi ödəyicisi, büdcənin gəlir mənbələri kimi baxmalıyıq. Əgər biz sahibkarlıq sahəsindəki yoxlamaları bir neçə il dayandırmışıqsa, bu gün də bu yoxlamaları ilin sonuna qədər uzadıırıqsa və hesab edirik ki, bu, sahibkarlığın inkişafı üçündür, onda sual olunur, bu yoxlamaları niyə birdəfəlik ləğv etmirik? Sözsüz, bunun da öz səbəbləri var. Bütün dünyada olduğu kimi, bizdə də sahibkarlıq sahəsində onların fəaliyyətinə dair məcburi tələblər var. Bu tələblər Azərbaycan Respublikasının qanunları və onlara uyğun normativ hüquqi aktlarla müəyyən olunur. “Sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların tənzimlənməsi və sahibkarların maraqlarının müdafiəsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda göstərilir ki, yoxlamaların predmeti və məqsədi sahibkarların həmin məcburi tələblərə riayət etməsinin həm qiymətləndirilməsi, həm də onun icrasının təmin edilməsidir. O cümlədən sözügedən qanunda sahibkarlara kömək göstərilməsi və onların fəaliyyətinin məhdudlaşdırılmaması göstərilirsə də, bəzi hallarda biz bunun əksini gördük və nəticədə bu gün yoxlamaların dayandırılmasını uzatmağa məcbur olduq. Lakin bəzi sahələrdə yoxlamalara icazə verilir.

Qanun layihəsində fəaliyyətinə icazə verilən sahələrdən ən əhəmiyyətlişindən biri də əməyin mühafizəsi və texniki təhlükəsizlik sahələrində olan yoxlamalardır. Qısaca nəzər salaq.

Bu gün istehsalatda hər hansı xırda bir xəsarət baş verir. Əmək müfəttişliyi bir yoxlama aparır, texniki təhlükəsizlik bir yoxlama aparır, prokurorluq əmək müfəttişliyinin rəyini gözləmir, deyir biz ayrı bir qurumuq, ayrı

yoxlama aparmalıyıq. Ümumiyyətlə, bütün dünyada bu cür istehsalat xəsarətlərinə əmək müfəttişliyi və sosial sığorta şirkətləri baxır. Mən hesab edirəm ki, istehsal müəssisələrində, sahibkarlıq subyektlərində əməyin təşkili məsələsi də müasir dövrə uyğunlaşdırılmalıdır. Misal üçün, dünyanın aparıcı iqtisadiyyatına malik olan ölkələrdə istehsalat müəssisələrində və sahibkarlıq subyektlərində əməyin mühafizəsi, texniki təhlükəsizliyi və işçilərin sağlamlığı məsələsi vahid bir orqanda cəmləşir və həmin istehsal müəssisələrinin, sahibkarlıq subyektlərinin rəhbərləri də bu işdə birbaşa cavabdehlik daşıyırlar. Lakin biz bu gün bunları ayrı-ayrı sahələrə ayırırıq, hansısa bir şöbəyə, hansısa bir işçiyə həvalə edirik. Bu cür yanaşma müasir dövrdə keçərli deyil, yəni format, baxış dəyişməlidir. Bu sahədə olan qanunların icrasında da səlahiyyət dairələri kəsişməməlidir. Onlar konkret olaraq müəyyənləşdirilməlidir. O cümlədən sahibkarlar da daha məsuliyyətli olmalı, onlar üçün məcburi tələblər bir fəaliyyət proqramına çevrilməlidir.

Bundan əlavə, dövlət mülkiyyətində olan xüsusi xidmətlərin – su, işıq, qaz, rabitə xidmətlərinin göstərilməsində inhisarçılıq mövqeyi tutan hüquqi şəxslərlə sahibkarların münasibətində istehlakçıların, yəni sahibkarların hüququnun qorunması daha da gücləndirilməli, işlər və xidmətlər sahəsində sahibkarların fəaliyyəti üçün qanunvericilik bazası təkmilləşdirilməlidir. Yoxlamalar isə inkişaf etmiş, aparıcı iqtisadiyyata malik ölkələrin praktikasına uyğun olaraq, tövsiyə və audit xarakterli olmalıdır. Əks təqdirdə, biz bu yoxlamaları illərlə uzatmaq məcburiyyətində qalacağıq. Bu qədər. Sağ olun, təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun. Çıxış etmək istəyən yoxdur. Hörmətli həmkarlar, bildiyiniz kimi, biz həmişə

ikinci oxunuşda qanun layihəsinə maddələr üzrə də münasibət bildiririk. Bu layihə də 2 maddədən ibarətdir. Xahiş edirəm, indi 1-ci maddəyə münasibət bildirək.

Səsvermənin nəticələri	(saat 13.40 dəq.)
Lehinə	82
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	83
Nəticə: Qəbul edildi	

Buyurun, Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 22 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, 1-ci maddə qəbul edildi.

İndi isə 2-ci maddəyə münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 13.40 dəq.)
Lehinə	80
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	80
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Məlumat verin, Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 22 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, 2-ci maddə də qəbul edildi.

Qanun layihəsinə ikinci oxunuşda bütövlükdə səsə qoyuram. Xahiş edirəm, münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 13.41 dəq.)
Lehinə	82
Əleyhinə	0

Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	82
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Buyurun, Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 22 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qanun layihəsi ikinci oxunuşda qəbul edildi. Hörmətli həmkarlar, gündəliyin 21-ci məsələsinə keçirik. Bu məsələ Azərbaycan Respublikasının Ailə Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihəsidir. Məsələyə dair məlumat vermək üçün mən Ailə, qadın və uşaq məsələləri komitəsinin sədri Hicran xanım Hüseynovaya söz verirəm. Hicran xanım, buyurun.

H.Hüseynova, *Milli Məclisin Ailə, qadın və uşaq məsələləri komitəsinin sədri.*

Sağ olun, hörmətli xanım Sədr. Hörmətli həmkarlar, gündəlikdə olan 21-ci məsələ – Ailə Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikasının qanun layihəsi ilə əlaqədar bildirmək istərdim ki, “Övladlığagötürülmə sahəsində idarəetmənin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı tədbirlər haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 10 dekabr tarixli Fərmanı qəbul edilmişdir. Həmin fərmana uyğun olaraq, Azərbaycan Respublikasının Ailə Məcəlləsində övladlığagötürmə ilə bağlı müddəalar təkmilləşdirilmiş və bu sahədə xidmətlərin elektron qaydada aparılmasını təmin etmək məqsədi ilə elektron informasiya sistemi yaradılmışdır. Lakin zaman keçdikcə övladlığagötürmə sahəsində qanunvericiliyin tətbiqi təcrübəsində hələ də bir sıra boşluqların olduğu üzə çıxmışdır. Bu səbəbdən də övladlığagötürmə prosesində şəffaflığın təmin edilməsi, bu sahədə idarəet-

mənin və qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi zərurəti yararmışdır.

Nəzərinizə çatdırım ki, Milli Məclisin Ailə, qadın və uşaq məsələləri komitəsi Ailə və Mülki Prosessual Məcəllələrinə təklif olunan dəyişikliklərlə bağlı parlamentə daxil olan qanun layihəsinə Milli Məclisin aidiyyəti komitəsində – bizim komitədə 2021-ci il fevralın 16-da keçirilən iclasında baxaraq plenar iclasın ikinci oxunuş müzakirəsinə təqdim etmişdir. Qanun layihəsi deputat həmkarlarıma paylanmışdır. Xahiş edirəm, qanun layihəsinə səs verəsiniz.

Hörmətli Sahibə xanım, mən nəzərinizə onu da çatdırım ki, biz bundan əlavə bir sıra təkliflər hazırlamışıq. Bu iclasda onlar qəbul edilməyəcək. Onları bir çox aidiyyəti qurumlara, rəhbərliyə də göndərdik. Bu təkliflər mütləq nəzərə alınmalıdır. Gələcəkdə ola bilsin ki, yenidən bu qanuna baxacağıq. Çox sağ olun.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Hicran xanım.

Hörmətli həmkarlar, müzakirəyə keçməmişdən əvvəl xahiş edirəm, qanun layihəsinə ikinci oxunuşda əsas kimi münasibət bildirək. Buyurun.

Səsvermənin nəticələri	(saat 13.44 dəq.)
Lehinə	83
Əleyhinə	0
Bitərəf	1
Səs vermədi	0
İştirak edir	84
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, sizdə vəziyyət necədir?

Ş.Şabanov. Lehinə 22 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qanun layihəsi əsas kimi qəbul edildi.

Mələhət xanım çıxış etmək istəyir. Mələhət İbrahim-qızı, buyurun.

M.İbrahimqızı. Çox sağ olun, xanım Sədr. Mənim çıxışım çox qısa olacaq. Sözsüz ki, hörmətli Hicran xanımın təqdim etdiyi, Ailə Məcəlləsində olan dəyişikliklərə mən müsbət səs verəcəyəm və həmkarlarımı da səs verməyə çağırıram.

Bizim parlament təkcə yeni qanunların qəbul olunması ilə bağlı işləmir. Eyni zamanda, biz qəbul etdiyimiz qanunların ildən-ilə təkmilləşdirilməsi ilə də ciddi məşğul oluruq. Təbii ki, ictimai münasibətlər, yeni yanaşmalar əmələ gəlir, cəmiyyət inkişaf edir. Bu mənada, hesab edirəm ki, hörmətli Hicran xanım gələcəkdə Ailə, qadın və uşaq məsələləri komitəsinin mandatında olan qanunların bir daha monitorinqini, ekspertizasını edərək onlarda təkmilləşdirmə aparmasını gündəmə gətirəcəkdir. Mən nəyə görə bunu səsəndirdim?

Bu yaxınlarda bütün dünyada qadınlara qarşı zorakılıqla bağlı Birləşmiş Millətlər Təşkilatında və bir sıra digər beynəlxalq qurumlarda dinləmələr keçirildi. Məsələn, bəzi ölkələrdə məişət zorakılığı ilə bağlı nəyi nümunə gətirirdilər? Avropa ölkələrində də, Amerika Birləşmiş Ştatlarında da, elə qardaş Türkiyədə də bu məsələ diqqətçəkicidir. Bizim nədənsə “Məişət zorakılığının qarşısının alınması haqqında” Qanunumuzda isə yanaşma bir az fərqlidir. Bir tərəfdən haqlıdır, bir tərəfdən də müəyyən yanaşmalar dəyişdirilməlidir. Belə ki, 4-cü maddədə məişət zorakılığı zəminində baş vermiş hər hansı bir münafişə ilə əlaqədar İnzibati Xətalər Məcəlləsində ailədə zorakılıq törətmiş ailə başçılardan biri olan kişiye

cərimələr tətbiq olunur. Bu cərimə o qədər də az məbləğ deyil – 300 manatdır. Bu cərimə sonda nə olur? Azərbaycan xalqı min illər boyu qoruyub göz bəbəyi kimi saxladığı, dünya üçün örnək olan ailənin, ailə büdcəsinin zəifləməsinə səbəb olur. Amma, məsələn, Türkiyədə zorakılıq törətmiş kişidən kəsilən 100 faiz cərimə qadına təqdim olunur. Avropanın bəzi ölkələrində, məsələn, Almaniyada bunun 80 faizi qadına verilir, 20 faizi isə dövlət büdcəsinə. Amerikada müəyyən faiz dövlət büdcəsinə, qalan hissə qadına ödənilir.

Düşünürəm ki, qarşıdakı illərdəmi, sessiyalardamı bizdə də məişət zorakılığı ilə bağlı qəbul etdiyimiz qanuna yenidən baxıla bilər və bu maddə də yeni formatda təqdim oluna bilər. Çünki cərimə dövlət büdcəsinə verilməklə ailənin iqtisadi gücünü zəiflədir, qadının iqtisadi səlahiyyətə endirilməsinə ciddi problem yaradır. Çox sağ olun, təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Sağ olun.

Hörmətli həmkarlar, çıxış etmək istəyən yoxdur. Biz qanun layihəsinə maddələr üzrə münasibət bildirməliyik. Bu qanun layihəsində 11 maddə var. Mən onları iki yerə bölüb səsə qoyacağam. İndi, xahiş edirəm, 1-ci maddədən 6-cı maddəyə qədər, 6-cı maddə də daxil olmaqla, münasibət bildirin. Buyurun.

Səsvermənin nəticələri

(saat 13.47 dəq.)

Lehinə	83
Əleyhinə	0
Bitərəf	1
Səs vermədi	0
İştirak edir	84
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 22 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, bu qrup maddələr qəbul edildi.

İndi ikinci qrup maddələrə, yəni 7–11-ci maddələrə, xahiş edirəm, münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 13.48 dəq.)
Lehinə	82
Əleyhinə	0
Bitərəf	1
Səs vermədi	0
İştirak edir	83
Nəticə: Qəbul edildi	

Buyurun, Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 22 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Bunlara da səs verildi.

İndi isə, hörmətli həmkarlar, qanun layihəsini mən ikinci oxunuşda bütövlükdə səsə qoyuram. Buyurun.

Səsvermənin nəticələri	(saat 13.48 dəq.)
Lehinə	81
Əleyhinə	0
Bitərəf	1
Səs vermədi	0
İştirak edir	82
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 22 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qəbul edildi.

Hörmətli həmkarlar, gündəliyin sonuncu məsələsinə keçirik – 22-ci məsələyə. Bu məsələ Azərbaycan Respublikasının Mülki Prosessual Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihəsidir. Layihəni Nurlan Həsənov təqdim edəcək. Nurlan müəllim, buyurun.

N.Həsənov. Çox sağ olun, Sahibə xanım. Dəyərli həmkarlar, ilk oxunuşda qanun layihəsinin təqdimatı edilmişdir. Təqdimat zamanı hər hansı təklif və şikayət daxil olmamışdır. Qanun layihəsinin səsə qoyulmasını xahiş edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Nurlan müəllim.

Hicran xanım, Sizin komitədə də baxılıb.

Yerdən. *(Eşidilmir.)*

Sədrlik edən. Heç bir sözünüz yoxdur. Çox sağ olun.

Hörmətli həmkarlar, çıxış etmək istəyən yoxdur. Mən xahiş edirəm, əvvəlcə qanun layihəsinə əsas kimi münasibət bildirək. Buyurun.

Səsvermənin nəticələri	(saat 13.50 dəq.)
Lehinə	79
Əleyhinə	0
Bitərəf	1
Səs vermədi	0
İştirak edir	80
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 21 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qanun layihəsi əsas kimi qəbul edildi.

Hörmətli həmkarlar, indi isə biz qanun layihəsinə maddələr üzrə münasibət bildirməliyik. Qanun layihəsi 2 mad-

dədən ibarətdir. Xahiş edirəm, 1-ci maddəyə münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 13.50 dəq.)
Lehinə	78
Əleyhinə	0
Bitərəf	1
Səs vermədi	1
İştirak edir	80
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 21 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, 1-ci maddə qəbul edildi.
2-ci maddəni səsə qoyuram.

Səsvermənin nəticələri	(saat 13.51 dəq.)
Lehinə	79
Əleyhinə	0
Bitərəf	1
Səs vermədi	0
İştirak edir	80
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Buyurun, Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 21 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, 2-ci maddə də qəbul edildi.

İndi isə, hörmətli həmkarlar, mən qanun layihəsinin ikinci oxunuşda bütövlükdə qəbul edilməsinə münasibət bildirməyinizi xahiş edirəm. Buyurun.

Səsvermənin nəticələri	(saat 13.51 dəq.)
Lehinə	80
Əleyhinə	0

Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	81
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 22 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qanun layihəsi ikinci oxunuşda qəbul edildi.

Hörmətli həmkarlar, bununla da iclasımız başa çatdı. Mən hamıya təşəkkür edirəm. Növbəti iclasın vaxtı haqqında sizə məlumat veriləcək. Çox sağ olun.

EDİLMƏMİŞ ÇIXIŞLARIN MƏTNLƏRİ

23 fevral 2021-ci il

Jalə Əhmədova. 2020-ci ilin əvvəlindən bütün dünyanı bürüyən COVID-19 ilə mübarizə tədbirləri dünya ölkələri ilə yanaşı, Azərbaycanda da hələ davam edir. Ölkəmizdə virusa yoluxmanın təsirlərini azaltmaq məqsədi ilə Nazirlər Kabineti yanında yaradılmış operativ qərar-gahın verdiyi qərarların vətəndaşlarımızın mənafeyinə hesablandığını, məhz dövlət başçımızın vaxtında qəbul etdiyi qərarların nəticəsində ölkəmizdə yoluxma hallarının minimuma endiyini qeyd etməliyəm. Yoluxmanın azalması ilə ölkəmizdə tətbiq edilmiş xüsusi karantin rejimi də mərhələli şəkildə, getdikcə yumşaldılır. Lakin bu yumşalma fonunda insanları yenə də ən çox narahat edən məsələ ictimai nəqliyyat, daha doğrusu, metrosuzluq problemidir. Doğrudur, xəttə beynəlxalq standartlara uyğun ən müasir avtobuslar buraxılıb və vətəndaşlarımız bunu yüksək dəyərləndirirlər. Amma bu avtobuslar sənişin sıxlığının qarşısının alınmasında acizdir. Avtobus həm də vaxt itkisi deməkdir. Məsələn, vətəndaş işə gəlmək üçün “Neftçilər” deyilən ərazidən “Elmlər Akademiyası”na qədər 2 saat vaxt itirir, eyni ilə də işdən evə qayıdan zaman. Hesab edirəm ki, Metropoliten fəaliyyətini bərpa edərsə, bu problemlər aradan qalxacaq və insanların mənzil başına çatmaq üçün nə saatlarla vaxt sərf edəcək, nə də sənişin sıxlığı yaşayacaqlar.

Mən son zamanlar baş verən intiharlara da toxunmaq istəyirəm. Ən çox psixoloji, ailə-məişət problemləri fonunda baş verən intiharların bir səbəbini də onların mət-

buatda işıqlandırılmasında, qabarıq şəkildə təqdim edilməsində görürəm. Hesab edirəm ki, bu, yolverilməzdir. Bu cür hallar intihara təşviqetmə kimi mənfi nəticələrə gətirib çıxara bilər və mediaya bu məsələyə daha həssas və məsuliyyətlə yanaşılmasını tövsiyə edərdim.

Fatma Yıldırım. Azərbaycanda şəhid ailələri, müharibə əlilləri və veteranlarının sosial müdafiəsinin təmin olunması, onların rifah halının yüksəldilməsi və problemlərinin həlli dövlət siyasətinin mühüm tərkib hissəsini təşkil edir. Hörmətli Prezidentimiz cənab İlham Əliyev və Birinci vitse-prezidentimiz Mehriban xanım Əliyeva bu məsələni daim xüsusi diqqət mərkəzində saxlayırlar.

Eyni zamanda, bu istiqamətdə işlərə dəstək vermək üçün “YAŞAT” Fondu yaradılmışdır. Fond vasitəsi ilə vətəndaş cəmiyyəti həmrəylik göstərərək bu kateqoriyadan olan insanlara dəstək olur.

Hər kəsə məlumdur ki, 44 günlük müharibə zamanı xalqımız necə ağır sınaqlarla üz-üzə qaldı. O cümlədən Bərdə və Gəncə şəhərlərində mənfur düşmən tərəfindən mülki şəxslərə qarşı amansız terror aktları törədildi. Bu hücumların nəticəsində Bərdədə 29 nəfər mülki şəxs həlak oldu, 103 nəfər yaralandı. Onlardan bəzilərinin müalicələri hələ də davam etdirilməkdədir. Lakin müalicə xərclərinin ödənilməsi ilə bağlı müəyyən çətinliklərlə üzləşən vətəndaşlar tərəfindən bizə çoxsaylı müraciətlər daxil olur.

Ona görə təklif edirəm ki, müharibə dövründə terror nəticəsində yaralanmış vətəndaşlarımızın müalicə xərclərinin “YAŞAT” Fondu tərəfindən ödənilməsi məsələsinə baxılsın. “YAŞAT” Fondunun Himayəçilik Şurasında təmsil olunan həmkarlarımdan xahiş edirəm, bu məsələni Şurada qaldırsınlar və həlli istiqamətində müvafiq köməklik göstərsinlər. Eyni zamanda, bu vətəndaşlarımızın əlil-

liyinin t y n olunması ilə də baęlı ciddi narazılıqları var və bunun həll edilməsində dəstək olmaęımız çox vacibdir. Ümid edirəm ki, aidiyyəti qurumlar problemin həlli istiqamətində lazımı köməklik göstərəcəklər.

Hesab edirəm ki, həmin terror aktlarından zərər  ekmiş insanlarımızın daim yanında olmalıyıq, onların problemlərinin həllində əlimizdən gələni  sirg m m liyik.